

VI. SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

c. k. Gimnazjum w Buczaczu

za rok szkolny

1905.



Buczacz

NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.

Z drukarni ludowej W. Dratlera w Buczaczu.

1905.

TRZECI.

1. **W 150. rocznicę.** Przyczynki do historyi buczackiego gimnazjum. Wydał Franciszek Zych.
2. Wiadomości szkolne. Podał Dyrektor.



RS. irw.
Spr. 13



W 150. ROCZNICĘ.

Z niniejszym rokiem szkolnym upłynęło półtora wieku od czasu otwarcia w Buczaczu, „łacińskich szkół publicznych.“ Różne przeżyły one losu koleje, różne przebyły zmiany, różne przeobrażenia w swoim półtorej setki lat liczącym rozwoju. Niestalość rzeczy ludzkich silnie i na nich wycisnęła piętno. A przybija się to tak z ustroju wewnętrznego, mniej dostrzeganego dla szerszego ogółu, jak i z więcej widocznego rozkwitu zewnętrznego zakładu.

Skreślenie jego dziejów od powstania aż do dni dzisiejszych — choćby nawet tylko w ogólniejszych zarysach, byłoby zapewne najpiękniejszym uczczeniem półtorawiekowej rocznicy; wymaga to jednak długiej i żmudnej pracy, przy której zbytni pośpiech musiałby być ze szkodą dla rzeczy samej.

Pozostawmy tedy przyszłości opracowanie szczegółowe dziejów zakładu a teraz — by nie pominąć milczeniem tak sędziwej jego istnienia rocznicy, — uczymy ją podaniem do szerszej wiadomości odnoszących się do ufundowania zakładu dokumentów i kilku innych, drobniejszych i więcej dorywczo niż systematycznie dobranych urywków, co stanowić będzie choć małą cząstkę materiału do historii zakładu i przypomnienie zarówno pamięci samego fundatora, jego niezwykłej hojności i ofiarności na cele szkół i jego przewodnich myśli, jakimi się kierował przy ich zakładaniu, jak niemniej i pracowników w tych szkołach z zakonu św. Basylego. A zasłużył na takie

wspomnienie ów Zakon, „który po zniesieniu Jezuitów objął kierunek oświaty w znacznej części dawnej Rzeczypospolitej polskiej i do ostatnich chwil narodowego bytu zawsze wierny świętemu, powszechnemu kościołowi i ojczyźnie — krzewił katolicką wiarę, kształcił język, narodową przechowywał tradycję a przeto nabył prawa do czci i wdzięczności współbraci.“¹⁾

I żywili tę wdzięczność liczni wychowankowie szkół buczackich i dla tych, którzy jako kapłani i wychowawcy spełniali zadanie w dobrej wierze i w należytem zrozumieniu przyjętego na swoje barki obowiązku, otaczając równą pieczołowitością bratnich synów tej ziemi bez względu na ich wyznanie i żywili ją dla tego, który powoławszy wspaniałomyślną ofiarnością szkoły do życia dał im możliwość obfitego czerpania z tej niewygasającej krynicy nauki i wiedzy.

I.

Pierwsze tedy wspomnienie należy się bezsprzecznie fundatorowi szkół Mikołajowi Potockiemu.

Ciekawa to niezmiernie postać ów „starosta Kaniowski,“ postać na wskroś oryginalna i typowa, stojąca u przełomu dwóch wieków a znana nam dziś więcej z tradycji niż z historii — postać o nie małych wprawdzie błędach, ale o równie wielkich zaletach i zasługach i z tego też względu dopraszająca się na źródłowych badaniach opartej monografii. I tu odwołać się musimy do przyszłości a na teraz zadowolić się jedynie wskrzeszeniem postaci starosty Kaniowskiego w takiej formie, jak on nam się w swoich własnych słowach przedstawia w akcie fundacyjnym.

Akt ten, był już raz drukowany w „Pamiętkach buczackich“ ks. Sadoka Barącz (str. 115-121), ale że text tam podany jest dosyć błędnie, co zmienia nawet w niektórych miejscach myśl samą, przeto postanowiliśmy wydrukować go powtórnie w całej rozciągłości. Ponieważ oryginału odszukać nam się nie udało, posłużyć się zatem musimy textem oblaty tegoż aktu w grodzie halickim. *) Porównanie drukowanego textu z oblatą zawdzięczamy uprzejmości dra. Antoniego Prohaski, któremu na tem miejscu wyrażamy podziękowanie zarówno za nadesłanie odmia-

¹⁾ X. Sadok Barącz. Pamiętki buczackie str. 129.

^{*)} W archiwum aktów grodzkich i ziem. t. z. Bernardyńskiem Castr. Halic. t. 264. str. 2.619 i nn.

nek samego aktu, jak niemniej i za odpis instrukcyi sejmiku halickiego, danej posłom na sejm konwokacyjny dnia 30. stycznia 1764. r., którą to instrukcyę poniżej także drukujemy w całości. ¹⁾ Jest ona ważna z tego względu, bo uzupełnia niejako myśl fundatora stwierdzając, że fundacya uczyniona była „na uczczenie szkół publicznych i na konwikt dla młodzi szlacheckiej.“

I. Akt. fundacyjny Mikołaja Potockiego z r. 1754.

Ja Mikołaj na Potoku, Buczaczu, Horodence i Gołogurach Potocki, Starosta Kaniowski, w Trójcy świętej jedynemu Bogu, wszelkiego Dobra Dawcy, w dobrach dziedzicznych moich Chwały jego pomnożeniem wdzięczność oświadczyć żądając, mocno to u siebie postanowiłem, abym szkoły na ćwiczenie Młodzi w nauce i pobożności z konwiktem na pewną tychże liczbę ufundował. Mając zaś nabożną przychylność do świętobliwej Prowincyi Litewskiej, tytułu świętej Trójcy zakonu świętego Bazylego wielkiego, Collegium w mieście moim dziedzicznym Buczaczu tego zakonu świętego i Prowincyi od świętej pamięci Jaśnie Wielmożnego Stefana i Joanny z Granowa Sieniawskiej Potockich, Strażników wielkich koronnych, małżonków, rodziców moich kochanych ufundowane, osobami uczonemi i przykładnemi opatrującej, umyśliłem w Bogu najprzewielebniejszym tegoż Zakonu i Prowincyi Prowincyałom, na prowincyałnych kapitułach obieranym, po sobie następującym, szkoły i konwikt zafundowane odemnie być mający, w dozór i rządzenie zupełne oddać a osoby z tegoż Zakonu i tejsze Prowincyi litewskiej na uczenie szkół i konwiktów przy nich edukowanie odemnie żądane wiecznie naznaczone, dochodami wiecznymi opatrzywszy same szkoły, konwikt i osoby uczące i edukujące zwyż pomienione, — tudzież Dobra na to wyznaczone, osobliwemu, wiecznemu i ustawicznemu rządowi i pieczętowaniu xięży Rektorów Collegium Bazyliańskiego Buczackiego, jako wyżej ufundowanego, po sobie następującym zupełnie poruczyć i podać. Wykonywając tedy takowe moje przedsięwzięcie i do skutku przyprowadzając fundusz naprzód Collegium przerzeczonego xięży Bazyljanów w mieście Buczacz dziedzicznym moim przy starym opuściłym i ruderibus osypanym kościele świętego Krzyża od Jaśnie Wielmożnych Rodziców moich wyż rzeczonych w roku tysięcznym siedmsetnym dwunastym dnia siódmego miesiąca

¹⁾Tamże Castr. Halic. t. 286. nr. 60.

Grudnia uczyniony i do aktów trybunału koronnego Lubelskiego feria secunda pridie festi sanctae Luciae Virginis et Martyris ingrossowany, potem w roku następującym tysiącnym siedmsetnym trzynastym die vigesima octava Januarii ad acta Consistorialia Metropolitana podany per oblatam, jako zelo pietatis i Chwały Bożej a czci Bogarodzicy Maryi Niepokalanej Panny i wszystkich Świętych postanowionego w całości zachowując, funduszem moim niniejszym de nova radice szkoły i konwikt w temże mieście mojem dziedzicznym Buczaczu, przy tymże kościele świętego Krzyża, Collegium xięży Bazylijanów wyż rzeczonych stanowią, uznawam, umacniam i utwierdzam na czasy wiekopomne też szkoły i konwikt w Bogu najprzewielebniejszemu Imć xiędzu Janowi Łukianowiczowi, Litewskiej prowincyi zakonu świętego Bazylego wielkiego Prowincyałowi i Imci xiędzu Hieronimowi Nerezyuszowi, tegoż zakonu z teje Prowincyi Collegium Buczackiego, wyż pomienionego, Rektorowi i Następcom ich w dozór i rządzenie wieczne i nieodmiennie podaję. Sam też kościół świętego Krzyża opuściły, jako wyżej od Jaśnie Wielmożnego Imci xiędza Mikołaja Ignacego Wyżyckiego, Arcybiskupa lwowskiego niniejszego, jako Ordynarjusza miejsca, mnie in rem tychże Ichmościów xięży Bazylijanów buczackich, Prowincyi litewskiej, dopiero w roku Tysiącnym siedmsetnym czterdziestym siódmym ustąpiony a przezemnie wyreperowany i ozdobiony, Collegium oraz z gruntu także przezemnie w roku blisko przeszłym wymurowane, tymże Ichmościom xięży Bazylijanom jure perpetuo oddaję i zapisuję, dochodami też wiecznymi szkoły i konwikt opatrując. Dobra moje wieczysto dziedziczne w Województwie ruskiem, w ziemi Halickiej, w kluczu Buczackim leżące, wieś Zieloną i wieś Dzwiniogrod, Constitutione Anni Millesimi Sexcentisimi trigesimi quinti jako fundusz de nova radice dispensante, ze wszystkim tych dóbr prawem, państwem, przynależnościami, przyległościami, polami, rolami, sianożęciami, pastwiskami, lasami, zapustami, zaroślami, z karczmami, arędami, młynem w Dzwiniogrodzie na Strypie rzece, z folwarkiem w Zielonej, ze wszystkimi budynkami, poddanemi ciągłemi i pieszemi i ich robocznymi, czynszami, daninami, powinnościami i zgoła ze wszystkimi dóbr pomienionych pożytkami, profitami i obwencyami, z wolnym wrębem w lasach Baryzskich, tudzież z wolnem prezentowaniem osób zgodnych ad officia

parochialia cerkwi w tychże dobrach znajdujących się, nic a nic na siebie i na sukcesorów moich nie excypując, ale też jako ab antiquo in suis metis et limitibus zostawały i według osobliwego ograniczenia zostają, wyż wyrzeczonem Imściom Xięży Prowincyałowi, Rektorowi i następcom ich do szkół i konwiktu jako niżej odemnie umówionych i postanowionych funduję, rezygnuję, daję, daruję i wieczną a nieodmienną dzierzawę zapisuję i oraz dobrowolnej intromissyi dopuszczając oddaję. A że wieś Dzwinoogród wyż wyrażona funduszem niniejszym moim na szkoły tak przezemnie nadana jest antierius z funduszem Jaśnie Wielmożnych Rodziców moich wyż mianowanych securitate summae trzydziestu tysięcy złotych polskich i obligacyą płacenia od tejsze summy wyderkaufu kontekstu tegoż funduszu opisaną, onerowaną: przeto tę summę trzydziestu tysięcy złotych polskich z dóbr pomienionych wsi Dzwinoogrodu, servando securitate onej, na mieście mojem dziedzicznym Buczaczu zapisuję, wnosząc na arędę Buczacką, oraz onus od summy tejsze trzydziestu tysięcy złotych polskich, co rocznej prowizyi summę prowizyonalną całoroczną, dwatysięcy złotych polskich wraz wynoszącą, dwiema ratami, jedną octava februarii, drugą octava Augusti przypadającemi, co rok wypłacenia i rzetelnego do rąk i za kwitami Imści xiędza Rektora niniejszego et succedaneorum Ejus niezawodnego i zupełnego, Annos calamitatis non excludendo, wyliczenia. Żeby zaś funduszu mojego niniejszego przedsięwzięty odemnie jak najskuteczniejszy był success, i żeby żądaniu memu w potomne czasy działa się zadosyć, tychże w Bogu najprzewielebniejszego Imsci xiędza Prowincyała i Imci xiędza Rektora wyż mianowanych i successorów ich po sobie następujących wiecznie obowiązanych mieć chcę do tego, co Imci suo successorumque suorum nomine aequanimiter przyjmują i czemu z dóbr odemnie funduszem niniejszym de nova radice naznaczonych obiecują, mają i powinni będą wystarczać, z racyi zaś funduszu nowego na szkoły i konwikt chcę, aby zawsze na tych obydwóch funduszach, niemniej jak ośmiu zawsze w tem kollegium mieszkało zakonników, z których powinien być Rektor jeden, kaznodzieja jeden, spowiedników dwóch, prokurator jeden, trzy profesorowie: jeden infimy, drugi gramatyki cum sintaxi, trzeci retoryki wraz z poetyką, którzy zdali i przykładni z osobna w potomne czasy niezawodnie naznaczeni być mają.

W konwikkie przytem ma być studentów dwanaście, którzy z drugimi nie łącząc się, mają mieć w tym konwikkie wikt osobliwy jako to: we dnie skromne, barszcz z mięsem lub rosół, sztukę mięsa, jarzynę i pieczeni na objad a na wieczerzę potraw trzy. We dni postne po trzy potrawy na objad i na wieczerzą z przydaniem ryby lub śledzi, gdy w mieście dostać będzie można. Śniadania i podwieczorki codziennie mieć będą. Powinni i piwo tymże konwiktorom; po czekmanowi i żupanowi i po jednych spodniach na rok, po jupce lub bekieszce zimowej, barankami podszytej na dwie zimy, sukna trzydziestowego, konwent sprawić obligowany będzie, tudzież czapek, pasów, butów, chust, co schodzą, ma się dawać a pościel z domu mieć każdy powinien będzie. Dla tychże praczka i cyrulik zmówieni i płatni być mają. A jeżeliby który z nich tu mający rodziców zachorował, kuracyą dla niego rodzice obmyślić mają. Obcym zaś kuracya z dochodów na konwikt obmyślona być ma, do którego konwiktu za życia mego żaden niema być przyjęty, aż odemnie rekomendowany będzie a po śmierci mojej przyjmowanie konwiktorów xięży Rektorów rządowi poleca się. Oprócz zaś konwiktorów, studentów inszych przyjmowanie Xiędzu Rektorowi niniejszemu i następcom jego ad libitum pozwala się, którzy to studenci, w szkołach wyż wyrażonych uczeni i w obyczajach ćwiczeni być mają, a wraz z konwiktorami mszy świętej słuchać codziennie i czasu Elewacyi pieśń: „Przed tak wielkim Sakramentem,„ śpiewać powinni będą. A soboty każdej, godzinki o Niepokalanem Matki Bożej Poczęciu po polsku i codziennie także po skończonych szkołach po obiednich pieśń „Preczystaja Diwo Maty“ i Pod twoju Miłość, i O święty krzyżu ruską obowiązani śpiewać będą. Też nabożeństwo i we dni święte i rekreacyjne powinni będą odprawować, dla ozdoby też i przedłużenia w kościele nabożeństwa, do którego młodź przyuczać się i przywykać ma. Organista i trębaczów dwóch w potomne czasy salariaty być mają. Organista mszę jedną codziennie grywać, a trębacze, okrom grywania w kościele, ile ukaże potrzeba codzien rano i wieczór przed kościołem pieśń jaką nabożną wygrywać będą. Dwóch przy tem chłopców do usługi konwiktorów i zakrystyan z tych dochodów na szkoły i konwikt odemnie opatrzonych, trzymani i salariaty zawsze być mają. Obligacye wieczne duchowne, funduszem świętej pamięci Jaśnie Wielmożnych Rodziców moich naznaczone, to jest odprawianie mszy świętych qualibet

die feriali czytanej jednej, a w piątek spiewanej za dusze zmarłych Antecessorów moich: Jana, Zofii, Dominika, Anny, Stefana i Joanny i za dusze także ratunku nie mające i tych, którym tenetur ad restitutionem, jako Imci xięża Bazylijanie exacte wypełniają, tak i odemnie naznaczone wypełniać powinni będą, to jest w każdą niedzielę i święta, aby professor retorices, który zawsze kapłan być powinien, dla uproszenia mnie błogostawieństwa boskiego na intencję moją mszę świętą studencką celebrował. Taż sama po śmierci mojej za duszę moję diebus feriatis odprawowana będzie. Raz w rok ciż kapłani wszyscy captato u siebie tempore Anniwersarz za dusze wyż rzeczonych Antecessorów moich i post mei fata, za duszę moją odprawować będą obligowani. Czego Imć Xiądz Rektor niniejszy i następujący postrzegać obowiązek na sumieniu mieć mają. Monasterek w Żyznomirzu będący Imci xięża Bazylijanie in cura mieć i podczas odpustów dorocznych administrować w nim zwyczajne nabożeństwo powinni będą. Chcąc zaś Imci xięży Bazylijanów prowincyi Litewskiej, przy niniejszym funduszu ubezpieczyć, aby od Imci Xięży Bazylijanów Prowincyi Polskiej teraz lub w potomnym czasie aliqua quaestione et pretensione turbowani nie byli, deklarację u świętej pamięci Rodziców moich dnia wtórego Februarii anno millesimo septingentesimo decimo tercio we Lwowie eo nomine napisaną i w grodzie Lwowskim feria sexta post festum sancti Valentini presbiteri et Martyris anno eodem millesimo septingentesimo decimo tercio oblatowaną, in toto reassumuję i z teje Prowincyi Litewskiej Ichmść Xięży Bazylijanów przy terazniejszym funduszu moim mocno i nienaruszenie sub nulitate tej fundacyi ufundowanych i utwierdzonych mieć chcę. Taką tedy uczyniwszy tego funduszu wieczystego dyspozycję, obliguję się, tudzież successorów moich pod strasznym sądem Boskim obowiązuję, w wszystkich kondycjach, punktach i ligamentach żyć i strzypać pod szkodami ziemskimi słownie i bez przysięgi oszacowanemi, o które szkody w sprzeciwieniu się temu funduszowi memu forum generale we wszystkich sądzie i urzędzie ziemskim, grodzkim i głównym Trybunale koronnym Lubelskim, tempore zaś Interregni w sądach kapturowych niezająwając żadnych in genere dilacyi, appellacyi, protelacyi, niezaszczycając się służbą wojenną, exemptami i temporibus fatalibus i owszem te wszystkie i inne

excepcyi beneficia juris odciąższy, terminum peremptorium do usprawiedliwienia się mnie samemu i suksessorum moim naznaczam i na to daję ten mój wieczystej fundacyi zapis z podpisem ręki mojej własnej. Działo się w Haliczu die vigesima prima Decembris Millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto Anno. Mikołaj Potocki, Starosta Kaniowski m. p.

2. Instrukcyja sejmiku halickiego z dnia 30. stycznia 1764. r.

„Fundacya klasztoru WW. OO. Bazylianów Buczackich, prowincyi Litewskiej, z przyłączonemi dwoma wsiami, Zielona i Dźwinogród zwanemi, do klucza buczackiego należącemi, jure haereditario przez JW. Mikołaja Potockiego, wojewodzica Bełzkiego a przeszłego starostę Kaniowskiego, na uczczenie szkół publicznych i na konwikt dla młodzi szlacheckiej zapisanemi, ażeby od stanów Rzptej approbowana była JW. Ich Mość pp. posłowie nasi chętnie starać się będą.“

II.

Dalsze przyczynki wyjęliśmy z rękopisu znajdującego się w aktach gimnazyalnych a noszącego napis „Liber variorum excerptorum ab a. 1822. a¹⁾ inceptus.“ Rękopis fol. w półskórkowej oprawie, ma stron 291 i jest nie źle zachowany z wyjątkiem oprawy, kart początkowych i końcowych, które pogryzły mółe tak dalece, iż mają wygląd sita. Pismo, staranniejsze w pierwszej części, później mniej dbałe, nie pochodzi z jednej ręki; zupełnie odmienne jest zwłaszcza w dopiskach późniejszych, zappełniających miejsca pierwotnie niezapisane lub czyste brzegi kart. Spisywano tu różne rzeczy, w latach 1821.-1834. zwyczajnie do tego czasu się odnoszące, chociaż nie brak i dawniejszych jak n. p. „Gratulatio Nikolao Potocki“ w r. 1774 (str. 150-154), „Powinszowanie imienin ks. Michalskiemu“ dnia 16. Iunii 1794. (str. 263-265), wiersze polityczne z lat 1806.-1815, dwie przemowy z r. 1815. (str. 254-260) i „Piesnie“ z r. 1790.

Treść excerptów ma zwyczajnie związek z klasztorem i szkołą. Są tam mianowicie:

- 1) Mowy różne, wypowiedziane przy otwarciu i zamknięciu roku szkolnego, przy powitaniu dygnitarzy zakonnych i świeckich, tudzież życzenia noworoczne i w dniu imienin przełożonych

¹⁾ Wyraz nie czytelny.

i dobrodziejów — przeważnie po łacinie a tylko niektóre po polsku i po niemiecku; ¹⁾

- 2) wykłady naukowe jak n. p. „Konklawe czyli wybór papieża“ (str. 111-130) „Von den schönen Künsten und Wissenschaften,“ (str. 215-218) „de literarum studiis“ (str. 266-271)
- 3) wykazy materyałów naukowych, jakie w poszczególnych półroczach przerabiano;
- 4) pieśni różne kościelne i niektóre świeckie prawie wszystkie w języku polskim, tylko hymny ludowe po niemiecku;
- 5) wiersze treści najrozmaitszej po największej części polskie, rzadko zaś łacińskie a tylko dwa mniejsze wierszyki po rusku. Autorowie zwyczajnie nie wymienieni a są między nimi także uczniowie zakładu. Wartość literacka wierszy niejednakowa, ale w ogóle dość mała. ²⁾

Z tego to rękopisu wyjęliśmy niektóre charakterystyczniejsze przyczynki i drukujemy je w całości. Najobszerniejszy użytek zrobiliśmy z programów nauki, bo te dla historii szkół bazylian-
skich i ówczesnego szkolnictwa w ogóle — pierwszorzędne mają znaczenie. Dalej podajemy dwie przemowy: jedna przy otwarciu a druga przy zamknięciu roku szkolnego, dalej opis m. Buczacza wierszem dający nam dość dokładny obraz ówczesnego wyglądu całego miasta w ogólności a w szczególności klasztoru i szkół bazylian-
skich a wreszcie wierszyk Lewandowskiego do Albina syna.

1. PROGRAMY NAUKI.

A) W r. 1821.

Am Gymnasium zu Buczacz ist im ersten Semester 1821. aus der Religion und Sittenlehre folgendes vorgetragen worden: ³⁾

In der ersten Gramatical-Classen. Nach Leonhards Versuche

¹⁾ Między innemi są tam także dwie mowy, „J.W. Sokolnickiego, generała dywizji wojsk polskich“ (str. 218-220). W pierwszej z nich, wygłoszonej do „Przeznaczonych urzędników i Obywateli departamentu Poznańskiego“ jest wzmianka o przywiezieniu zwłok księcia Józ. Poniatowskiego, druga zaś miała być dn. 5. sierp. 1814. r. „z okazji obchodu pogrzebowego w kościele katedralnym poznańskim po ś. p. Stanisławie Leszczyńskim, ziomku i wojewodzie miejsca tego, królu polskim przy oddaniu do teje katedry ułomków zwłok tego cnotliwego, dobrego i dobroczynnego monarchy i filozofa.“

²⁾ Na uwagę zasługują wiersze do różnych wybitnych osób, osnute na tle wypadków politycznych z lat 1806.-1815. a autorem ich jest Molski (str. 279-285).

³⁾ Rp. str. 18.

eines Leitfadens bey dem kathol. Religionsunterrichte für die unteren Gramatical-Classen an den k. k. oester. Gymnasien:

- a. Die Einleitung vom Gottes-Daseyn;
 - b. Erstes Hauptstück von der Schöpfung der Welt, sammt vier Abschnitten;
 - c. 2^{tes} Hauptstück von der Sünde der ersten Menschen, deren Abweichung dadurch von Gott und ihrer ewigen Bestimmung, sammt zwei Abschnitten;
 - d. 3^{tes} Hauptstück von Jesu dem Erlöser der sündhaften Menschen und 1^{ter} Abschnitt von der Lebensgeschichte Jesu von S. 1-36. z początku wiersza! In der zweiten Gramatical-Classe. Nach Leonhards Versuche etc. j. w.
- a. des 3^{ten} Hauptstückes wurde 4^{ter} Abschnitt abgehandelt nämlich von den Pflichten gegen Gott, gegen sich selbst und gegen unseren Nebenmenschen;
- b. Lehre Jesu von der Tugend und von der Sünde v. S. 58-101. In der dritten Gramatical-Classe. Nach Leonhards Versuche etc. für die oberen Gram.-Classen etc.
- a. Einleitung von der Einrichtung der Welt und vom Daseyn Gottes;
 - b. 1^{tes} Hauptstück von der Schöpfung der Welt und von den Bestimmungen des Menschen, sammt vier Abschnitten.
 - c. Von der Sünde der ersten Menschen, derer Abweichung dadurch von Gott, und ihrer ewigen Bestimmung - sammt drei Abschnitten;
 - d. Von Jesu dem Erlöser der sündhaften Menschen und zwar 1^{ter} Abschnitt von der Lebensgeschichte Jesu. S. 1-59. In der vierten Gramatical-Classe. Nach Leonhards etc.
- a. Des 3. Hauptstückes 4. Abschnitt nemlich wie uns Jesus vollständig und zuverlässig über den Willen Gottes oder über alle unsere Pflichten belehrt hat;
- b. Lehre Jesu von der Tugend und von der Sünde. S. 113-180. In der ersten Humanitäts-Classe. Nach Leonhards Versuche einer Religions-Geschichte des alten Bundes zum Gebräuche für die erste Human.-Classe an den k. k. oest. Gymnasien :
- a. Die Einleitung von dem Inhalte der Religions-Geschichte überhaupt, dann von der Wichtigkeit der Religions-Geschichte des alten Bundes und Einleitung derselben.

Erste Periode von Adam bis Moses, 2^{te} Periode von Moses bis Saul S. 1-63.

In der zweiten Humanitäts-Classe. Nach Leitfaden zum Religionsunterrichte für die zweite Hum.-Classe an den k. k. oest. Gymn.

- a. Die Einleitung von der Bestimmung des Menschen;
- b. 1^{tes} Hauptstück von der Religion überhaupt und von den Theilen der Religionslehre;
- c. 2^{tes} Hauptstück von der Nothwendigkeit der Religion sowohl im weiteren als engeren Sinne;
- d. 3^{tes} Hauptstück von den Quellen des Unglaubens;
- e. 4^{tes} Hauptst. von der Unzulänglichkeit der natürlichen Religion und Nothwendigkeit geoffenbarter;
- f. 5^{tes} Hauptst. von dem ersten Beweise einer wirklich geschehener Offenbarung nemlich von Wundern;
- g. 6^{tes} Hauptst. von dem 2^{ten} Beweise einer wirklich geschehener Offenbarung das ist von den Weissagungen S. 1-86.

In Gymnazio Buczacensi PP. Bazilianorum semestri primo in classe humanitatis sekunda explicata sunt: ¹⁾

- I. Ex institutione ad eloquentiam partis secundae cap. VIII. de eloquentia, cap. IX. de carmine lyrico, cap. X. de oratione.
- II. Ex auctoribus classicis et quidem e parte sekunda voluminis: Elegia de pugna navali e Sexto Aurel: Proportio p. 13-15. Carmina lyrica e Q. Horatio Flacco lib. IV. Odae pag. 67-76.

Orationes minores ex Iustino lib. XIV. cap. 4. Eumenis ad Argiras pi: e Curtio lib. IV. 11, V. 9., VIII. 5., IX. 2., pag. 86-92.

Aus der Sammlung der deutschen Beispiele 2^{ten} Bandes ist folgendes ins Latein übersetzt:

Elegien aus Klopstock von Satir, Schiller und Hölty S. 2, 4, 8, 9, 14, 15. Lyrische Gedichte: Heroische Oden aus Mastalier und Klopstock S. 41, 43.

Philosophische Oden aus Klp. (? nieczyt.) und Hölty S. 43, 45. Zweites Beyspiel einer geistlichen Rede aus Heydenreich S. 98, 103.

- III. E studio linguae graecae:

Interpretatio cum declaratione classicorum auctorum. E Stra-

¹⁾ Rkp. str. 2-3.

bone de Europa p. 78, 82. Ex Apollodoro narrationes mythologicae p. 129, 132. E Luciano colloquia 6, 7, scilicet Philosphus Mennipus et Mercurius in campis elysiis; deinde Charon, Menippus et Mercurius p. 163-165.

IV. Aus der Geographie ¹⁾ Einleitung, dann von Asien und Afrika S. 1,-41.

V. E mathesi:

a) de rationibus et proportionibus,

b) regula aurea, census societatis, catenae.

Semestri secundo:

I. Ex institutione ad eloquentiam partis secundae cap. XI. de dramate, cap. XII. de epopoeja.

II. Ex auctoribus classicis et quidem e parte secunda voluminis: Carmen epicum P. Virgillii Maronis lib II. p. 325-343. Aus der Sammlung der deutschen Beyspiele ²ten Bandes ist ins Latein übersetzt: Aus den dramatischen Gedichten: Lustspiel der Edelknabe aus Engel S. 154-178.

III. E studio linguae graecae: Interpretatio etc. j. w.

Ex Apollodoro nrus 14. colloquia duo: Jupiter Asculapius et Hercules; Mercurius et mater ejus Maja p. 155-158.

IV. Aus der alten Geographie von Europa S. 47-115.

V. Aus der Geschichte von europäischen Staaten S. 41-132.

VI. E mathesi,

a) de potentiis et extractione radicis quadratae et cubicae tum in numeris tum in literis,

b) de aequationibus quadraticis completis et incompletis.

B) W r. 1823.

a. semestri primo.

Inclasse humanitatis secunda:

I. Ex. Institutione ad eloquentiam partis ²dae cap. VII. de elegia; cap. IX. de carmine lyrico; cap. X. de oratione.

II. Ex auctoribus classicis et quidem e parte secunda voluminis Elegia in armorum inventores ex A. Tibullo, pag.2-4. Elegia 3. lib. I. e P. Ovidio Nasone p. 19-22. Carmina lyrica e Q. Horatio Flacco lib. I. odae p. 30-35. Orationes minores e C. Crispo Salustio - oratio Marii consulis ad Quirites, oratio legatorum Valerii et Horatii ad plebem in sacro monte

¹⁾ Późniejszy dopisek „und Geschichte“- ale materyału niepodano.

²⁾ Rkp. str. 58-64. Materyał z nauki religii (str. 59) jest taki sam, jak z r. 1821.

Liv. lib. III. 53. oratio M. Furii Camilli ad milites, hostium numero perterritos Liv. IV. 7. p. 97-102. oratio M. Antonii Mureti de utilitate ac praestantia literarum humaniorum p. 120- 127.

Aus der Sammlung der deutschen Beyspiele 2^{ten} Bandes ist Folgendes ins Latein übersetzt:

Elegien aus Schiller Claudius und Bürger S. 15-17.

Lyrische Gedichte Hyener von Kleist und Qz. (?) S. 21-23.

Heroische. Ode aus Ramler (?) S, 28-29. Beyspiel einer Trauerrede aus Knop. S. 128-123.

III. E studio linguae graecae: E secunda voluminis parte Interpretatio classicorum auctorum cum declaratione Nrus I. Sententiae e gnomis p. 1-5. Nrus II. Epigrammata p. 16-19. Nrus III. Fabulae e Babrio p. 41-45. Nrus. IV. Narratio e Hesiodo de scuto Herculis p. 49-53.

IV. Aus der Geographie und Geschichte. Einleitung dann von Asien und Afrika S. 1-41. ¹⁾

V. E mathesi — jak str. 14.

In tertia grammatices-classe explicata sunt:

I. Ex praeceptis grammaticis: Pars prima de recta constructione gramatica cap. 1. de primis gram. linguae latinae elementis cap. 2. de nominibus substantivis eorumque casibus usque ad cap. 3. p. 1-36.

II. E Chrostomathiae latinae parte priori §. 6. acute et libere dicta p. 17-21. Ex Aurelio Victore De Pyrrho rege Epiratorum p. 37-41. Ex Eutropis De bello civili et initio belli Mithridatici p. 43-49.

III. Ex graecis literis: De primis linguae graecae elementis. Cap. 1. de nominis declinatione, Cap. 2. de pronomine, cap. 3. de verbo usque ad εἰρή, p. 1-32.

IV. aus der Geographie und Geschichte:

Lehrbuch der neuesten Geographie 2^{te} Abtheilung §. 1. Deutschland oder die deutschen Bundesstaaten überhaupt — bis Frankreich S. 1-70.

Lehrbuch der europäischen Staatengeschichte 2^{te} Abtheilung. Geschichte Deutschlands S. 1-48.

¹⁾ Później dopisano: „1-47. Gesch.“



In quarta grammatices classe:

- I. E praeceptis grammaticis: Pars 2. de orationis puritate generatim cum appendice 3. vocabulorum synonymorum latinorum et germanicorum. E Chrestomathiae latine parte posteriori ad usum studiosae juventutis 4^{tae} grammatices classis:
 - a) Excerpta e L. Aemio Floro p. 97-119.
 - b) e C. Plinio Caecilio secundo p. 390-409.
- II. E brevi grammatica graeca sectione prima:
 - a) cap. 4. de irregulari verbo in *ψ* p. 43-53. mit Nachtragung der vorigen Conjugationen und Regeln.
 - b) Aus den am Ende der Grammatik angehängten unter der Aufschrift *Lectiones graecae* kurzen Sätzen §§. 7-15. einschliesslich S. 75-83.
- III. E geographia et historia:

Aus dem Lehrbuche der neuesten Geographie und europäischen Staaten-Geschichte 3^{te} Abtheilung:

 - a) Das Königreich Preussen,
 - b) die freye Stadt Krakau,
 - c) die vereinigten Königreiche Schweden und Norwegen,
 - d) das Königreich Dänemark,
 - e) das Königreich Grossbritannien und Irland S. 1-32. in Verbindung mit der Geschichte der erwähnten Staaten S. 1-55.
- IV. Aus den römischen Alterthümern:

Der 6^{te} Abschnitt vom römischen Militär-Stande S. 151—184, 174—206.
- V. Aus den Anfangsgründen der Buchenkunst:

Von Zehnteilchen oder zehntheiligen Brüchen §§. 210-241.

In der zweiten Grammatical-Classe:

- I. Aus der Lateinischen Sprachlehre:
 - a. Viertes Capitel. Construction des acusativi cum infinitivo bis zum 11. Kapitel von den Supinis p. 101-120.
 - b. Explicationes. Aus den lateinischen Lektionen für Anfänger 3^{tes} Buch Erzählungen p. 220-232, wie auch 3^{tes} Kapitel p. 237-243.
- II. Aus der Geographie. Von dem oesterreichischen Erbkaesertume 1^{tes} Abschnitt bis Königreich Böhmen oder a p. 10 ad 32. dann 5^{tes} Abschnit von Galizien oder a p. 101-110.

- III. Aus der Staaten-Geschichte: Erste Abtheilung des oesterreichischen Erbkaiserthums a p. 3-72.
- IV. Aus der Arithmetik: Von der Theilbarkeit der Zahlen, dann von den Brüchen a §. 78-139.
- V. Aus dem Lehrbuche der römischen Alterthümern 1^{tes} Abschnitt. Einleitung- von den Alterthümern überhaupt p. 1-53.

In classe humanitatis prima.

- I. Ex institutione ad eloquentiam: Prolegomena partis primae, cap. 1. de stylo in genere ejusque dotibus, cap. 2. de tropis, c. 3. de periodis, c. 4. de numero oratorico, c. 5. de figuris, c. 6. de differentia styli poetici a prosaico, c. 7. de aliis styli divisionibus, c. 8. de styli praesidiis et quidem p. 3-63. praeterea Appendix de Mythologia ad §. II. a p. 157-182.
- II. Ex auctoribus classicis:
Ex parte prima voluminis: Similitudines et comparationes, P. Ovidii Nas. Fast. lib. I. Trist. lib. II. et lib. V. p. 2 et 3. Descriptiones historicae: Cicero in Verrem lib. 4. sub nro 3. Taciti in vita Agricolae sub nro. 4. Taciti Annal. lib. III. sub nro. 5. et lib 15. sub nro 6. a p. 81-87 inclusive, Svetonii 45-75. p. 100-106.
Poeticae: Virgil. Georg. lib. 2. sub nro 8. p. 134-136.
Aus der Sammlung deutscher Beyspiele 1^{ten} Bandes: Prosaische Beschreibungen und Charakteren aus Pezsl. sub nro 7 und 8. S. 81-91. dann poetische aus Klopstock sub nro 10. S. 98-105.
- III. E studio linguae graecae.
Plutarchi narrationes nr. 62 et 63. p. 72. Ex Athenaeo nr. 1 et 2. p. 73. Ex Luciano nr. 6. p. 154. praeterea ex colloquiis Luciani nr. 1, 2, 3, p. 155-160.
- IV. Vierte Abtheilung der Geographie von Asien und Afrika S. 83-156.
- V. E Mathesi.
 - a) De notionibus generalibus algebrae,
 - b) de simplicissima terminorum algebraicorum expressione vel reductione,
 - c) de additione, subtractione, multiplicatione divisioneque quantitatum algebraicarum.

In der ersten Grammatikal-Klasse.

- I. Aus der lateinischen Sprachlehre für die Anfänger und zwar aus dem Ethymologischen die vier ersten Kapitel ohne Ausnahme und die verba cum praeteritis et supinis; aus der Syntax vom 1^{ten} Kapitel nur die ersten 10 Numern, wobey den generibus nominum die Ausnahmen wiederum weggelassen wurden; das Lesen aus der lateinischen Sprachlehre S. 147-156.
- II. Aus dem Grundrisse der Erdbeschreibung die ersten 6 Abschnitte S. 1-64. S. 1-58. (Geschichte?)
- III. Aus der Arithmetik: Von dem Zahlengebäude, von dem Aussprechen und Anschreiben der Zahlen, von dem Addieren und von dem Abziehen ungenannter Zahlen §. 1-31.

1. Religion und Sittenlehre.

In der 1. Grammatikal-Classe. Nach Leonhards etc. (j. str. 11.) Fortsetzung des 3. Hauptstückes nämlich 2. Abschnitt: Jesus ist nach seiner eigenen Aussage der verheissene Messias. 3. Abschnitt: Jesus hat die Menschen vollständig und zuverlässig über die Natur und Wesenheit Gottes belehrt. S. 36-58.

In der 2. Gram.-Classe. Nach Leonhards j. w. Fortsetzung des 3. Hauptstückes nämlich 4. Abschnitt: Jesus machte neue Beweggründe zum Guten bekannt; 6. Abschnitt: Jesus befreyte die Menschen von dem Missfallen Gottes und von der ewigen Strafe der Sünde; 4. Hauptstück: Jesus wollte, dass seine göttliche Anstalt zur Erlösung und Beseligung der Menschen immer fort-dauere, 1, 2, 3, u. 4. Abschnitt, S. 101-147.

In der 3. Gram.-Classe. Nach Leonhards Versuche etc. (j. str. 12.) Fortsetzung des 3. Hptst. 2. Abschn. Jesus ist nach seiner eigenen Aussage der von Gott verheissene Messias. 3. u. 4. Abschn. S. 59-113.

In der 4. Gram.-Classe. Nach L. j. w. Fortsetzung des 3. Hptst. nämlich 4. Abschn. dann 5. und 6. Abschn. endlich 4. Hauptstück sammt 1-5 Abschnitten. S. 180-257.

In der 1. Humanitäts-Classe. Nach Leonhards (j. w. str. 12.)

3. Periode von Saul zur babylonischer Gefangenschaft;
4. Per. von der bab. Gefang. bis zur Ankunft des Messias; S. 63-139.

In der 2. Hum.-Cl. Nach Leitfaden j. w. str. 13. Das 7. Hptst.

von der Authent. und Integrit. der Schriften des neuen Bundes, das 8. Hauptst. von der Auth. und Integr. des alten Bundes; 9. und 10. Hptst. von den Beweisen für die Göttlichkeit des Christenthums nämlich von den Weissagungen und Wundern; 11-13. Hptst. von den Nebenbeweisen für die Göttlichkeit des Christenthums; 14 und 15. Hptst. von den Erkenntnisquellen der christlichen Offenbarung; endlich 16. Hptst. von der Unfehlbarkeit des kirchlichen Lehramtes, S. 86-176. ¹⁾

2. In classe humanitatis secunda.

I. Ex institutione ad eloquentiam etc. jak str. 14.

II. Ex auctoribus classicis et quidem e parte secunda voluminis: Carmen epicum P. Virgilii Maronis Aeneidos lib. IX. p. 349-369. Carm. dramaticum, Tragoedia Troades L. Annaei Senecae p. 245-260.

Aus der Sammlung etc. jak str. 15.

III. E studio linguae graecae: Interpretatio cum declaratione classicorum auctorum et quidem e parte voluminis secunda: Narratio ex Homeri Illiade nrus 1, 2, 3. p. 85-92, Carmina lyrica, scilicet Cantica et Odae e Scolio nr. 1, 2, p. 225-228. Ex Erinna p. 240-241.

IV. i V. jak str. 15.

VI. E mathesi: *a.* de potentiis et extractione radicis quadratae tum in numeris tum in literis; *b.* - jak str. 14.

3. In classe humanitatis prima.

I. Ex institutione ad eloquentiam: Scriptionum genera partis secunde ut narratio, fabula Aesopica, epistolae prosaicae et poeticae, carmen didacticum, satyra, epigrammata et idyllia a p. 64-82. et Mythologia a §. 2. p. 182. ad finem p. 206.

II. Ex auctoribus classicis voluminis primi, Narratio simplex Eutrop. I. 13. eademque pragmatica Livii II. 34. sub nro 2. p. 12-17. fabulae Phaedri libro I. 13, 17, 19, 21, 24, 26, libro II. 4, 7, 8, p. 138-141; epistolae libro IV. 1. M. T. C. Sulpicio 156-157, p. libro V. 16. C. Plinii Marcelin. et 19 Paullin^o p. 205-207.; epigrammata ex Oveno p. 322-323; idyllium, P. Virg. Mar. ecloga I. 342-346.

Sammlung deutscher Beyspiele: Poetische Erzählungen von

¹⁾ Na koncu znajduje się dopisek; „Die Katechetenstelle vertritt jeder Klassenprofessor in seiner Schule. Rp. str. 103.

Nikolay Pfeffel S. 34-39. nr. 6-9; Tafeln Katschkij und Gellert S. 122-124. nr. 38 und 39; Briefe nr. 23-26. S. 160-164. Lehrgedicht von Kleist S. 198-201; Idyll Krausereck S. 230-232.

- III. E studio linguae graecae: Aesopische Fabeln S. 10-16. Nr 1-14; Gespräche aus dem Lukian Nr. 4, 5. S. 160-163. mit Anwendung der Regeln in der kleinen Grammatik und 2^{ter} Sektion.
- IV. Vierte Abtheilung der Geographie: Amerika und Australien S. 157-182.
- V. E Mathesi: De fractionibus, resolutione aequationum unius, duarum et trium quantitatum incognitarum p. 72-157. Nicéphorus Truszsh O. S. B. M. 1^{ae} Hum. Cl. Professor.

4. In quarta grammatices classe.

- I. 1^o. Pars 3. de orationis elequantia, nec non appendix prima de prosodia latina et germanica.
- 2^o. E Chrestomathia latina parte posteriori ad usum studiosae juventutis 4. Gram.-cl. a) e Sall. Crispo de bello Jugurthino p. 1-15; b) ex C. Svetonio Tranquillo p. 286-305. c) Catonis Disticha selecta p. 432-436; d) ex P. Ovidio Nasone p. 436-438; e) ex Qu. Horatio Flacco p. 457-460; aus den deutschen Gedichten p. 483-490.
- 3^o. Aus dem Lehrbuche der römischen Alterthümer: 7. Abschnitt: der röm. Priesterstand S. 185-221.
- II. E brevi gram. graeca sectione prima: a) cap. 8. de sintaxi p. 54-65. b) aus den am Ende der Gram. angehängten unter der Aufschrift Lectiones graecae kurzen Sätzen §. 17-22 inclusive.
- III. E geographia et historia: Aus dem Lehrbuche der neuesten Geographie u. europäischen Staaten-Geschichte dritte Abtheilung:
a. das Königreich Spanien, *b.* das Königr. der Niederlande, *c.* Italien überhaupt. *d.* Sardinien, *e.* das Herzogthum Luca, *f.* das Königr. beyder Sicilien, Neapel, *g.* die helwetische Republick und die Vereinigten Staaten der jonischen Inseln in der Verbindung mit der Geschichte der nähmlichen Staaten.
- IV. Aus den Anfangsgründen der Rechenkunst: von dem Ausziehen der Quadrat- und Cubikwurzeln §. 242-263.
Pr. Benedictus Polanski O. S. B. M. 4. gram. schol. professor.

5. In tertia grammatices-classe.

- I. E praeceptis grammaticis partis prioris:
 - a. cap. 3. de nominibus adjectivis, cap. 4. de pronomibus, cap. 5. de verbis, cap. 6. de particulis cum adnexa appendice secundo de Calendario Romano;
 - b. ex antiquitatibus Romanorum: von der Vermehrung der Staatsämter, Rangordnung, Vertheilung, Wahl und Diener der röm. Magistrate §. 138-174.
 - c. e Chrestomathiae latine parte priori ex Corn. Nepote de Themistocle p. 67-74. ex M. Tul. Cicerone p. 122-131.
- II. E graecis literis: Conjugatio verbi εἶπῃ et paradigma verbi regularis τυπτο, p. 32-43. Explicatio e lectionibus graecis cum adplicatione regularum.
- III. Ex geographia et historia.
 - a. Aus dem Lehrbuche der newest. Geographie 2^{te} Abtheilung: Frankreich, Russland sammt Polen und Turkey;
 - b. Aus dem Lehrb. der europ. Staatengesch. 2^{te} Abtheilung: Gesch. Frankreichs, Russlands sammt Polen u. Turkey.
- IV. Ex arithmetica: Fortsetzung von der Auflösung der Aufgaben durch Proportionen §. 198-210.
Pr Bessarion Kukura O. S. B. M. 3. gram. classis professor.

6. In secunda grammatices-classe.

- I. Aus der lateinischen Sprachlehre:
 - a. 11. Capitel von den Supinis bis zum 19. inclusive, p. 120- [144.
 - b. Explicationes aus den lateinischen Lectionen für Anfänger 3. Buch, Erzählungen, 2. cap. bis zum 3. p. 232-237. dann: 4. Buch: Fabeln, cap. 1-3, p. 245-254. cum analysi.
- II. Aus der Geographie: Vom oest. Erbkaiserthume: IV. das Königreich Böhmen; V. die Margravschaft Mähren; VI. das Herzogthum Schlesien; 3. und 4. Abschnitt: Oestl. und südliche Erbländer p. 53-100. dann Anhang von den Besitzungen, welche besondere Linien des Hauses Cesterreich haben p. 107. ad finem.
- III. Aus der Staatengeschichte I. Abtheilung. Das oest. Erbkaiserthum insbesondere a p. 74. ad finem.
- IV. Aus der Arithmetik: Von Brüchen und von der Verwandlung genannter Zahlen §. 139-168.

V. Aus dem Lehrbuche der röm. Alterthümer. 3. Abschnitt. röm. Volksmacht, Zeiteintheilung, häusliche Lebensart und Häuser der Römer §. 54-99.

Pr Daniel Medyński O. S. B. M. 2. gram.-cl. prof.

7. Im prima grammatices-classe.

- I. Aus der lat. Sprachlehre für die Anfänger und zwar aus dem Etymologischen die Ausnahmen der vier ersten Kapitel auch das 5. und 6. Kap., aus der Syntax vom 1. Kap. nicht nur die Ausnahmen der ersten zehn Nummern, sondern auch Nr. 11. Kap. 1-3. inclusive; dann die Uebersetzungen aus dem Lateinischen ins Deutsche mit Anwendung der Regeln des 1. Kap. Einrichtung des Weltgebäudes S. 147-152. Kap. 2. von den Thieren S. 158-161.
- II. Aus der Geographie: die letzten 5 Abschnitte das ist: von Asien überhaupt, von Afrika, von Amerika überhaupt, von Australien überhaupt und von europäischen Völkern und Staaten insbesondere von S. 65-138.
- III. Aus der Arithmetik: Von dem Multipliciren und von dem Dividiren ungenannter Zahlen §. 32-79. ¹⁾

Fr. Dometianus Fizio O. S. B. M. 1, gram.-cl. prof.

2. MOWY.

1. Oratio initiante tentamine publico habita 1821 anno.

Si majores nostri, inter cultos relati, vires animae et corporis intenderent, quibus eo pervenirent, ut non solum bonum mentis, scilicet virtutem, amplexi fuerint, verum principia etiam omnium tam divinarum quam humanarum rerum sapientia duntaxat perceperint, hinc nullus mortalium dubitabit, quin aperte dicat: illos scilicet exempla nobis aequae virtutis colendae ac sectandae et scientiae rerum necessariorum nec non utilium combibendae, praeclara et imitatu digna relinquere voluisse atque in dies nos magis excellendos optasse. Nam loqui, quae sunt optima et facere, quae sunt honestissima, involvit vel maximam difficultatem, quam si vires corporis, praesertim animi diligenter intensae non fuerint, nullo unquam pacto solutam videre licet. Atque nos sequendo vestigia majorum, quum quinquennio diligentem inspenderemus operam studiis eorum, quae sunt bona et honesta, proba et justa, delectat nos hodie hisce in Musa-

1). Są w rękopisie jeszcze programy nauki z r. 1824. a to za 1. półr. str. 144-146. i za 2. półr. str. 204-209. nie drukujemy ich jednak ze względu na nieznaczne tylko różnice, jakie zachodzą między nimi a podanymi powyżej programami.

rum aedibus in praesentia Tua Illustrissime Domine Vice-Director et in frequenti et celebri conventu Vestro Auditores Ornatissimi in arenam descendere diligentiaeque nostrae specimen dare. Parati itaque et prompti sumus, impositas nobis pro viribus aetatis nostrae solvere quaestiones; ast si quidquam minus exacte repositum fuerit, rogamus adolescentiae nostrae parcere.

L. M.

2. Oratio pro conclusione scholarum 12. Julii 1823.

De feriis utili otio consumendis.

Solemnis hodie frequentia vestra, Auditores Ornatissimi, hisce in aedibus sacris, celeberrimus conventus vester juvenes lectissimi, tanto me enthes affecere, tanto laetitiae cumulo animum implevere meum, ut quaeque vellem, quaeque sentirem ex viribus, quae mihi insunt, pro his rostris palam dicere nullus erubescam. Labor enim, quem deo favente opitulanteque non segniter exantlavimus, opera, quam literarum studiis diligenter navavimus, difficultates demum, quas in literalis stadii cursu solvendas superandasque omnino habuimus, hodierno sole fructum nobis amplissimum adtulisse videntur. Ex quo profecto haud difficulter intelligere possumus, quanta in data studiis diligenti opera sit laus utilitasque, quum in superatis eorundem difficultatibus tanta sit inefabilis gaudii gloria.

Sumus itaque fortunati, e quorum bono non minor pene ad omnes, quam ad nos nostrosque parentes ventura sit, letitia pervenerit. Quod quidem nobis Commilitones carissimi merito atque optimo jure contigit. Quis enim nostrum est aut Musarum contemptor aut virtutum inimicus, quin aequi bonique faciat: ferias modo subsequuturas laudibus encomiisque extollendas esse, dum reficiendis corporis animique viribus accomodatae destinataeque felici auspicio redeant atque ad sese jucundo et alacri animo celebrandas omnes nos invitent? Sane! Nullius est tantum flumen ingenii, nulla dicendi aut scribendi vis, tanta copia, quae jucundum ac amoenum feriarum nostrarum tempus non dicam exornare sed enarrare possit; tamen haec affirmo et pace vestra dicam: illas ferias etiam utili otio consumere operae pretium est et nobis expedit, dum illas feliciter nobis imperans Franciscus I. benignissime concesserit.

Adeste mihi AA. OO. vosque juvenes lectissimi! attento animo intentisque auribus et profecto nihil a me dicetur, quod

vestris auribus, vestro celebri conventu indignum foret.

Soleo saepe ante oculos ponere idque libenter crebris usurpare sermonibus, omnem nostrorum, qui nobis praecesserant literis operam dantium adhibitam studiis moribusque formandis diligentiam praeclaram nobis vel maximo esse incitamento, ut eorum vestigia pro viribus nostris sequamur. Quae res non est tam ardua, quominus mens cujusquam aut cognitio capere possit. Nam diurna nocturnaue manu versare exemplaria virorum doctrina insignium ac de republica bene meritorum excerpere ex iis, tamquam ex ipso aquarum fonte, quae civitati utilia nobisque proficua esse queunt, omnia impedimenta dimittere et vacare bonae menti, intendere denique animum studiis rebusque honestis idque exercere apertis et ad tempus clausis Musarum aedibus, tanta esse non censentur, ut animum absterreant nostrum, quominus ejusmodi rebus honestis, utilibus necessariisque tam sub tempus, dum in publicis ludis literariis docemur, quam, dum nobis etiam per tempus aliquantulum feriari licet libenter studere aequi bonique faciamus. Praesertim quum certum indubitatumque sit: optimum quemque posteritati servire atque, ajente Cicerone, stadium currentem eniti et contendere debere, ut vincat, reserat removeatque obicem, qui positus est, quominus facile nobis consulamus patriaeque prospicere discamus.

Ex profecto in ediscendis scientiis combibendaque virtute naturae dotibus accedente privata diligentia non exigua, juvenes multum proficere possunt, dummodo libenti animo libros legant virorum, qui omnes boni, asserente romanae eloquentiae principe, faciunt, quod rectum, quod honestum est, etsi nullum emolumentum consequuturum vident; qui omnes viri boni ipsam aequitatem, jus ipsum amant, sed non diligunt, quodquod per se diligendum non sit, quum intelligant, salutem suam patriae salute contineri.

Nunquam itaque poenitebit juvenes, qui patriae, parentibus atque sibi utilitati, commodo voluptatique esse volunt, continuo ante oculos habere ejusmodi viros, quos, quum juvenilem aetatem sum utili otio consumsisse perhibeantur, causam fuisse, quidquid bene, quidquid prospere gestum est.

Quod ita esse nemo nostrum in dubium vocare audebit. Cui enim quaevis monarchia, quodvis imperium, quodvis regnum,

quaevis civitas plurimum se debere dicant, ut salva starent, quam illis viris, qui ipso honesto moti boni ita fieri curarunt, ut ad salutem communem in dies promovendam, augendam stabiliendamque leges condiderint sapientes, quibus vigentibus pax et securitas civium non turbari verum defensa salva stare possit! Sane! Etenim Cicerone, Romanorum vigili consule, oratore et philosopho testante: Lacedaemoniorum gens fortis fuit, dum Lycurgi leges vigeant. Proinde non injucunda vita esse potest in ejusmodi civitate, in qua oblectatio animi conferri cum eorum studiis non requirit, qui omni vita sua utiliter feriendo semper aliquid anquirunt, quod spectat valeatque ad bene beateque vivendum.

Agite dum Carissimi Commilitones, consummate vestras ferias mox subsequituras utili otio, quod plurimos eruditos doctosque viros in lucem conspicuos edidit, quod Demosthenem, Graeciae oratorem principem reddidit, quod Graecis Dracones, Solones et Lycurgos, Romanis Numos Pompilios, Germanis Carolos Magnos, Polonis Casimiros, Rossianis Petros Magnos peperit, quod demum Thucididem a republica dum removeretur multorum librorum auctorem insignivit; adeoque tantos legislatores et philosophos, tantos historicos et oratores, generi humano excolendo aptos, palam prodire fecerat, ut omnes sana ratione illud, quod turpe, quamvis occultum, honestum nullomodo posse fieri censuerint.

Quae cum ita sint, non est quod miremur: utile otium patriae quoque amatores progenuisse, qui non modo pecuniam, verum vitam quoque pro patriae salute offerre parati essent. E quibus viris de civitate sua bene meritis satis superque esto: Codrum, regem Atheniensium et Decios praeclaros Romanorum duces hic loci commemorare. Adeoque propositae a me veritatis demonstrandae satis convicium exercete, Com. Car. laborem innocentiae, quae talis animi affectio est, quae noceat nemini. Nolite scribere, quae nec indocti intelligere possint, nec docti legere curent. Tenete animo memoriaque et observate diligens, amicis atque gratum caris parentibus obsequium, nam qui ut asserit Cicero, modeste paret, videtur, qui aliquando imperet, dignus esse. Cogitate et non obliviscamini vitam, agente eodem Romanae eloquentiae principe, jucundam non esse, a qua absit prudentia, absit moderatio, quae virtutes sine adhibita eis opera

diligenti acquiri nullo modo possunt. His non segniter vacare singulorum refert, qui utilia reipublicae membra et verae salutis communis studiosi esse atque de civitate bene mereri volunt. Agite! occupemur legendis classicis auctoribus, quam primum lares repetierimur patrios expolliendo ingenio nostro accommodatissimis, qui nobis hisce in aedibus Musarum per decursum scholarem praecipue commendari nunquam praetermittebantur. Et dum aequum sit, ut feriis nostris vires tam animi quam corporis reficiamus, nolimus studii negligere atque oblivioni tradere: adsuescere ordini, qui memoriae lumen adfert. Discamus inter homines, quorum usu fruituri sumus, ratione temeritatem coercere; nam quum praecipitur, ut nobismet imperemus, hoc praecipitur, ut ratio temeritatem coerceat. Praeficiamus denique scientiis artibusque liberalibus nec non virtutum laude, non solum ut Cato Censorinus, qui, quoad vixerit, virtutum laude crevit, sed ut juvenes christiani, quorum est in dies perfectione mentis laudeque verae virtutis crescere.

Dixit Constantinus Zotta.

3. WIERSZE.

1. Opisanie miasta Buczacza. ¹⁾

Czyż mam pierwej zawołać Bóstwa do pomocy?
Tak jest — niech mnie wywiedzie z grubych cieniów nocy,
Niech otwiera mój umysł, niech mnie w rymie ćwiczy,
By znalazł cny czytelnik w nim choć cień słodyczy.
Biegnę więc do tej Panny, co rymom przewodzi,
Niech (choć nie bohaterski) i mój rym osłodzi.
Idę więc do Kalipsy, tej zacnej dziewicy
I wody z Hipokreńskiej niech połknę krynicy,
Niech raczy towarzyszyć mi w mym słabym rymie,
Niech czytając nikt z nudów nad nim nie zadrzymie.
I tę prośbę poniesie przed Bóstwa oblicze:
Ty, przezacna Kaliope! daj mi, nim wyliczę
Mem słabem rymotworstwem Buczacza postawę,
Natchnienia wierszopiskie i uczucia prawe.
A tak tedy szczęśliwie za pomocą twoją
Zaczynam słabym rymem określać rzecz moją.
Lecz skąd zacząć? To kawał! Od południa zacznę,

¹⁾ Rkp. str.

Pójdę na północ, ale ty miej oko baczne!
Zaczynam więc od lasu, którądy z Podola
Górą Fedorem, kędy żyzne leżą pola,
Idzie się do Buczacza. Tam po prawej stronie
Widać cmentarz obszerny w kamiennej koronie.
Do tego wiedzie brama z napisem — wspaniała,
Lecz niestety zmarłemu wyjść stamtąd nie dała.
W niej to dwóch spoczywają zwłoki kanoników,
Mężów zawsze paniętnych, cnoty naczelników.
Ich to wszyscy żalują, najbardziej tułacze
Doznawszy ich dobrodziejstw każdy w kącie płacze.
Lecz porzućmy to miejsce, gdzie smutek panuje,
Niech tam raczej żaloba z płaczem przemieszkuje,
Bo nam żyjącym wprowadzie ten widok nie miły.
Idźmy więc dalej drogą, gdzie wzgórek pochyły.
Cóż tam widać po prawej stronie niskiej góry?
Chodźmy bliżej — św. Bazylego mury.
Chodźmy więc spieszno patrzeć, co tam się znajduje.
Oj coś być tam ładnego serce mi rokuje.
Tu kabłączna o oczy nowa galerya,
Sztachetem oparczona pięknie się obija,
Ale że jest wysoka, temu dla wygody
Prowadzą z drogi w górę trzydzieści dwa schody.
Tu zaś przy samym wstępie, w pieczarze ciesany,
Z kamienia piaszczystego, roślą opasany,
Święty Onufry klęcząc trzyma ręce w górę
A broda i włos z głowy kryje nagą skórę.
Stamtąd wyszedłszy schodem na wierzch galeryi
Ujrysz posąg kamienny bolesnej Maryi.
Tam zaraz do kościoła wiodą drzwi drewniane
A we środku ołtarze, ściany malowane.
Sam zaś kościółek ładny, od kruszców nie lśniący,
Choć nie bogaty prawdą, lecz zachwycający.
Po lewej stronie tegoż, gdzie księża mieszkają,
Ogródek i dziedziniec nam się widzieć dają.
Tam także w samym końcu, w dość obszernej sali,
Klasztor się zbiorem ksiązek rozmaitych chwali.
Po prawej budynek, struktury mniej ślicznej,
Czyni szkołę dla młodzi galicyjskiej licznej.

Stąd pójdziem w dół przez drogę, gdzie ten dom wspaniały.
Ruszał cnoto w ten namiot, tam niemasz zakąły!
Tamto miły przybytek jest Jaśnie Wielmożnych
Co do cnoty — do niecnot bardzo mało możnych,
Tam podróźny znachodzi gościnność wspaniałą,
Stamtąd odniosło łaski już nędźnych nie mało.
Tam ze wszystkich stron cnota śmieje się i wdzięczy,
Którą tam nieśmiertelny stałością swą wieńczy.
Któż tam mieszka? Potoccy w tym domu mieszkają,
Ci którzy miasto Buczacz zewsząd upiększają.
Lecz porzućmy niezliczne tychto panów cnoty
A bierzny się czempredzej do dalszej roboty.
Po prawej stronie domu jest ogród — zwierzyniec
A przed frontem mieszkania nie wielki dziedziniec.
Po prawej znów ogródek, niżej ogród wielki,
W którym jest kukurudza, jarzyn rodzaj wszelki:
Tam jest słonecznik, hreczka i różne bodaki
I zeschłego agrestu przy murze dwa krzaki.
Dalej z tyłu za domem dziedziniec pomierny,
Niżej Strypa, przyjaciół tegoż bardzo wierny,
Prostą drogą z dziedzińca idąc ku młynowi
Ujrysz po lewym ręku ptaszarnią ptakowi
A po prawym budynek koniom wystawiony.
Dalej jest plac jarzyną zewsząd zasadzony.
Powyżej tego ładna, zielona altana,
Jest wzorem tych, co wierzą w prawo alkorana
Urządzona — na wierzchu księżycy połowa
A zaś daleko niżej mościna brzozowa.
Lecz czy na tem skończywszy całkiem przestaniemy?
Oh, nie! Chodźmy ku Strypie, jeszcze coś znajdziemy.
Tam jest gaj zielony, co go woda myje,
Gdzie cna bogini cnoty w krzewinach się kryje.
Chodźmy do góry dalej! Lecz niestety biada!
Strypa poniekąd bystra nam tamę zakłada.
Cóż tu robić? Ni majtka, ani admirała,
Jeno jakaś łódeczka licha i to mała.
Lecz precz od nas tak długo próżne namyślanie,
Bierz linew a wnet z nami w drugiej stronie stanie.
Więc już przejechaliśmy! Idźmy wstecz do góry,

Gdzie okazałe zostają rozwalone mury.
To był zamek, co niegdyś gdy zbrojnych zawierał,
Napaściom złych Tatarów mężnie się opierał.
Ależ, jak mówią, szczęście wždy się kołem toczy,
Od jednego ucieka a do drugich kroczy.
Tak i ten zamek szczęsny, nieszczęsnym przypadkiem,
Stał się haniebnych układ w swych obrębach świadkiem.
Tyś królu Wiśniowiecki pierwszy i ostatni,
Coś do tego wszedł zamku nieszczęsnego matni.
Wiera — twoje popioły pewnie przeminęły,
Patrz a łzy po kamieniach jeszcze nie oschnęły!
Świadkiem są te zwaliska i pyszne ruiny,
Jaki los dla Podola i dla Ukrainy
Naznaczyłeś! rolnicy rzucali swe pługi
A zaś mieszkańcy byli Ottomanów sługi.
Zewsząd okropne wrzawy mocno się wzmagają,
Krocie wzdychań i jęków tam się słyszeć dały.
Wszyscy, że tę przeżyli godzinę, płakali
A na swój los okropny przekleństwa miotali.
Matka nad swem dziecięciem łzy rzewne ronila:
Bodajdym była ciebie pierwej nie zrodziła,
Niżlim się doczekała, że tureckie mary
Prawdziwej katolickiej pozbawią cię wiary.
Takich wyrok słuchoły straszne Ottomany
Chcąc w Polsce rozkrzewić błędne alkorany.
Ale żeśmy zawiele od swego zboczyli,
Będzie słusznie abyśmy do rzeczy wrócili.
Stąd chodźmy ku północy przez dół dość głęboki,
Tam ujrzem na wzniesieniu straszliwe wyroki.
Ów klasztor, co był niegdyś Buczacza pysznidłem,
Co się pysznił wybornem swoim malowidłem,
Leży w zwaliskach, jeno dom się pokazuje
Z dawnych klasztoru murów. Któż nie pożałuje?
Uciekajmyż więc stamtąd nadół ku wschodowi,
Kędy wspaniały kościół wiecznemu bogowi
Poświęcony, w około otoczony murem,
We środku upiększony ołtarzmi i chórem.
Ale nacóż to, pytam, te mury w około?
Oto, żeb się bezbożne tam nie wdarło czoło.

Poniżej leży domek z kamieni sklejonych,
 Tam mieszka wierny pasterz owiec Chrystusowych.
 Stąd zaś pójdziem na północ, gdzie gęste ogrody,
 Gdzie rozłożyste drzewa czynią miłe chłody.
 Tam przyjemne przechadzki między gęste drzewa,
 Tam nuci słowik pienia i biesiady miewa,
 Tam idąc drogą w północ ujrzym dom w nienacka.
 Czyj? naco orzeł? To poczta buczaczka.
 Chodźmyż dalej. Tam widać domek murowany,
 Jeszcze dalej zobaczym żyzne bardzo łany,
 Tam widać tu i ówdzie chałupy wieśniacze
 J tam do chat spokojność kmiotkom wciąż kolecze.
 Tam widać tu i ówdzie wyniesione stogi,
 Tam widać trzody owiec i co mają rogi,
 Tam spokojność i szczęście można widzieć wszędzie.
 A któż wam, wy wieśniacy, zazdrościć nie będzie!
 Tam pracują do późna od samego ranka,
 A to miłe przedmieście zwie się Nagórzanka.
 Stąd wstecz idźmy prosto nadół ku wschodowi,
 Zbliżemy się ku miasta powoli rynkowi.
 Tam ujrysz Mikołaja św. świątynię
 A w boku murowany przy niej most w blizynie.
 Lecz go rzućmy a chodźmy w rynek miasta prosto,
 Tam gdzie liczne mieszkania masz żydowska chłosto,
 Tam także synagoga żydowska się wznosi,
 Aby wszyscy patrzali na nią, o to prosi.
 Ale przebóg! Ten rynek nie był jak przed laty,
 Kiedy błoto wchodziło prawie aż do chaty,
 Teraz się suche ścieżki zaś wszędzie znajdują,
 J siwe płyty w rynku wzdy suchość sprawują.
 Ma coś Buczacz zaiste, co do siebie wabi.
 Podziękuj zato, komu? Potockiemu hrabi.
 Ten nic nie omieszkuje, by upiększył ciębie,
 Ten cię ratuje w wszelkiej koniecznej potrzebie,
 Ten twemu złemu ile może tak zaradza,
 I wszędzie należyty porządek wprowadza.
 On dla cię wszystko łoży. A zaś jego żona?
 Zarównie się starają jak on tak i ona.
 W średnicy miasta stoi ratusz pompatycznie,

Nad którym się wynosi wieża niebotycznie.
A w tej wnętrzościach stary czasokaz się kryje.
Ha, ha, ha! Śmiechu godna! raz w dwie niedziel bije.
Dołem sklepy z towary, miastem długa ławka.
Przed tymże w samym rynku jest studnia graniasta,
Dokąd woda przychodzi daleko z za miasta
Rurmi, która nie wielkiej za pomocą dziura,
Zda się niby wypluta skakając do góry,
Lub jak deszcz się na wszystkie strony rozskakuje,
Lub innymi sposoby z rury ustępuje,
Albo też i dworurem do góry wytryska
Dziękując za byt panu czyni mu igrzyska.
Stąd chodźmy starem miastem, co się tak nazywa,
Gdzie mostek nad potokiem, co do Strypy wpływa.
Tam po bokach są także domy murowane,
Są także i niczego mieszkania drewniane.
Dalej idąc tą drogą, tym samym powodem
Jest po lewej apteka z dość wielkim ogrodem
A po prawej jest kościół zaś Pokrowy świętej.
A my pójdziemy dalej w rzeczy przedsięwziętej.
Pominąwszy żydowskie w lewej okopisko,
Przyjżoziemy na most długi; zaś od tego blisko,
Kolos dożyć wyniosły jest świętego Jana.
Pójdźmy więc po pod górę, która Fedor zwana.
Tam dołem płynie Strypa, nad którą się wspięli
Gdzieniegdzie ładne domki. A ta miasto dzieli
Na dwie części nierówne, tak że rynek cały,
Z przedmieściami na zachodniej na wschodniej zaś mały
Oddział miasta położon a te przez dwa mosty
Złączone czynią wyjazd i wjazd — lecz nie prosty.
Krom tego Buczacz jeszcze ma popierne młyny,
A daleko za miastem są także ruiny
W lesie, których szczegóły tu nie położyłem
Bo prawdę mówiąc jeszcze tam nigdy nie byłem.
J tem kończę szczęśliwie przedsięwzięcie moje.
Lecz niestety! rozpaczam, czyli w smaku stoję?
Niewiem! czy się się spodobać słabym rymem mogę,
O tękliwe wspomnienie, aż nadto za srogie!
Ale zacny czytelnik, jak sobie rokuję,

Żem źle rzeczy określił, pewnie mi daruje.
Te nie złożył wierszopis ani krasomowca,
Jeno słabych poetów, słaby naśladowca,
A tyłko by opisał Buczacz była wola
Pewnego Jaworskiego z imienia Karola. ¹⁾

2. Ojciec do Albina syna.

Po burzach, nawałnicach przyjemna pogoda
Staje się a po sporach bywa miła zgoda.
Błędy poprawić mądry nigdy się nie wstydzi,
Godzien szacunku zbrodzień, gdy zbrodnią się brzydzi.
Tak też synu Albinie po nieznośnym sporze,
Gdy twój jeniusz znowu szkolną glebę orze,
Zacznij od chwastów dzikich twój umysł oczyszczać,
Gdyż tylko oczyszczony może zawód ziszczać.
Najprzód należy z gruntu charakter burzliwy
Zgroźny i nieugięty, twardy, nieżyczliwy
Wytepić a tem stać się rozsądnie uległym
Prawom, instytucyom, zwierzchności podległym.
Dla starszych znać należne z praw uszanowanie
I szacunek dla równych a przede kochanie
Zjednasz powszechnie dla się. Tak ci miłe związki
Ułatwią choć najtwardsze stanu obowiązki.
Cóż następnie dalej z stałego porządku
Cóż wypływa z natury zdrowego rozsądku?
Oto zachować ściśle boskie przykazanie,
W każdych stosunkach pilnie zwracać oko na nie,
Wziąć wiarę ojców swoich za mocną podpore,
Ta utwierdzi cię w dobrem, zaszczerpi pokore.
Prawda, że do cnót innych należy i męstwo,
Gdyż bez niego nad sobą trudne jest zwycięstwo;
Lecz to powinno ciągle bywać kierowaniem
Rozumnie, aby stać się dobrej woli panem.
Używać też należy go z umiarkowaniem.
Te są zdania uczonych, to i mojem zdaniem.
Dalej czystość, niewinność, kardynalne cnoty
Zamiłować, te sprawią dla ciebie wiek złoty.

¹⁾ Mniej szczegółów odnoszących się do ówczesnej typografii i historii m. Buczacza zawiera. drugi opis miasta prozą, wierszami przepłataną. Rkp. str.

Spokojność ci utworzą, umysł przysposobią
Do nauk wyższych — słowem cię szanownym zrobią.
Czas drogi, synu, leci lotnowczością skrzydłem,
Kto go trwoni staje się dla siebie obrzydłym.
A kiedy gnuśny rolnik nie posieje w czasie,
Nietylko że na przyszłość nie będzie w zapasie
Utrzymywać swe życie, lecz co większa strwoni
Czas i porę pomyślną, której nie dogoni.
Pomnij więc, synu, czule na tę mą przestrogę,
Porzuć manowce kręte, chwytaj prostą drogę,
Która cię doprowadzi do szczytu honoru;
Drogą cnoty wtrafiemy do szczęścia bez sporu.
Wtrafisz więc i do serca rodziców kochanych,
Kiedy zamiłowany w cnotach ci wskazanych
Przyjmiesz te z uległością dane sobie rady,
Z pilnością, statecznością wstąpisz w godne ślady
Twych przodków i przez świetność twojego znaczenia
Staniesz się godnym serca i ich też imienia.

Teodor Lewandowski.

Tuż pod tym wierszem jest taki dopisek autora powyższego wiersza :
W dodatku dołączam wyciąg z poematu napisanego przezemnie
pod tytułem: Wszystko w sprzecznościach.

„Dawniej i młodzież skromniejsza była,
Gdy dyscyplina za wzór służyła,
Dawniej i dziatki same się pięły,
Aby rodzicom expens ujęły.
A teraz bōty więcej kosztują
Jak dawniej wszystko, znak że pracują
Nie głową jak wprzód, ale nogami —
Zniknęła pilność wraz z batogami etc.
Bądź mądry, patrz końca,
Jak jasność od słońca,
Tak koniec od czynów
Zawisł dla was synów.“

W Buczaczu w czerwcu 1905.

WIADOMOŚCI SZKOLNE.

1. Skład grona nauczycielskiego.

przy końcu roku szkolnego 1905.

L. p.	Imię i nazwisko	Uczył w klasach	Godzin tygodn.
1	Zych Franciszek , dyrektor	historii i geografii w kl. IVa.	4
2	Bochniewicz Józef , zast. nauczyciela	do marca matematyki w kl. Ia, Ib, IIa, IIb, IIIa, IVb i fizyki w kl. IVb. zaś od marca języka polskiego w kl. Ib i IIb, zamiast matematyki w kl. Ib i fizyki w IVb.	21
3	Burzyński Józef , profesor, gospodarz kl. IIIb. zawiadowca gabinetu dla historii naturalnej	matematyki w kl. IIIb. i historii naturalnej w kl. Ia, IIa, IIb, IIIa, IIIb, V. i VI. nadto od września do marca hist. nat. w kl. Ib, czyli łącznie	17 19
4	Chlebek Józef , profesor w VIII. randze	języka łacińskiego w kl. IVa IVb, oraz języka greckiego w kl. IVb.	16

L. p.	Imię i nazwisko	Uczył w klasach	Godzin tygodn.
5	Ks. Dobrzański Adryan, profesor i katecheta	religii obrz. gr. kat. od I. do VIII. włącznie, języka ruskiego w kl. VII.	18
6	Geciów Onufry, profesor w VIII. randze, gospodarz kl. VIII., zawiadowca biblioteki niemieckiej dla uczniów oraz kierownik orkiestry gimnazjalnej	języka łacińskiego w kl. VIII, języka niemieckiego w kl. VI, VII. i VIII., historii i geografii w kl. IIIb.	20
7	Kieroński Leon, profesor, gospodarz klasy VI.	języka łacińskiego w kl. VI., greckiego w kl. V. i VIII., psychologii w kl. VIII.	18
8	Konopnicki Adam, zast. nauczyciela	języka polskiego w kl. Ia, IIIb, IVa. i IVb., geografii i historii naturalnej w kl. Ib.	17
9	Maślak Włodzimierz, profesor, gospodarz kl. V., zawiadowca polskiej biblioteki dla uczniów	do marca języka polskiego w kl. IVb, V—VIII., logiki w kl. VII, zaś od marca języka łacińskiego w kl. IIIb., języka polskiego w kl. V-VIII. i logiki w kl. VII.	20

L. p.	Imię i nazwisko	Uczył w klasach	Godzin tygodn.
10	<p>Mazur Józef, profesor, gospodarz kl. IIIa, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej.</p>	<p>języka łacińskiego w kl. IIIa, oraz języka greckiego w kl. IIIa. i VI.</p>	16
11	<p>Mikuła Ludwik, profesor, zawiadowca gabinetu fizykalnego.</p>	<p>w pierwszym półroczu matematyki w kl. VI. i VIII., oraz fizyki w kl. VII. i VIII. w drugim półroczu nadto matematyki w kl. Ib., fizyki w kl. IVb.</p>	11 17
12	<p>Nebenzahl Dawid, zast. nauczyciela</p>	<p>języka greckiego w kl. IIIb, niemieckiego w kl. IIIa. IVa, IVb. i V.</p>	21
13	<p>Niebieszcański Piotr, profesor w VIII. randze, gospodarz kl. IVb. zawiadowca gabinetu map i obrazów</p>	<p>historii i geografii w kl. IIIa, IVb, V—VIII. nadto od września do marca geografii w kl. Ib.</p>	20 22
14	<p>Palek Izaak, zast. nauczyciela</p>	<p>języka niemieckiego w kl. IIa, IIb i IIIb, historii i geografii w kl. IIa nadto od września do marca matematyki w kl. Ia.</p>	21 18

L.P.	Imię i nazwisko	Uczył w klasach	Godzin tygodn.
15	Rembacz Stanisław , profesor, gospodarz kl. VII.	do 15. listop. języka łacińskiego w kl. V. i VII., greckiego w kl. VII. i polskiego w kl. Ib. od 15. listopada języka łacińskiego w kl. V. i VII., greckiego w kl. IVa. i VII., polskiego w kl. Ib w drugim półroczu języka łacińskiego w kl. V. i VII. i greckiego w kl. IVa. i VII.	18 22 19
16	Ks. Ścisłowski Józef profesor w VIII. rاندze i katecheta	religii rz. kat. od kl. I. do VIII. włącznie nadto w czasie od 30. listopada do końca lutego języka polskiego w kl. Ia.	16 19
17	Stefkowski Leopold zast. nauczyciela, gospodarz kl Ia.	od września do 14. listop. języka łacińskiego w kl. Ia. i IIIb., polskiego w kl. Ia. greckiego w kl. IVa. zaś od marca do końca drugiego półroczu języka łacińskiego w kl. Ia	21 8

L. P.	Imię i nazwisko	Uczył w klasach	Godzin tygodn.
18	Szypajło Roman, egz. zast. nauczyciela, gospodarz kl. IVa	geografii w kl. Ia, matema- tyki w kl. IVa, V. i VII., fizyki w kl. IVa, oraz języka rus- kiego w kl. I. i II.	20
19	Waligóra Michał, zast. nauczyciela. go- spodarz kl. Ib.	języka łacińskiego w kl. Ib, polskiego w kl. IIIa, nie- mieckiego w kl. Ib. historii i geografii w kl. IIb.	21
20	Włodek Wilhelm, zast. nauczyciela, go- spodarz kl. IIa	języka łacińskiego w kl. IIa, polskiego w kl. IIa i IIIb, i niemieckiego w kl. Ia nadto od 15. listopada do marca języka łacińskiego w kl. Ia. od marca języka łacińskie- go w kl. IIa, j. polskiego w kl. IIa i języka niemieckiego w kl. Ia	20 28 17
21	Wynar Bazyl, profesor, gospodarz kl. IIb, zawiadowca ruskiej biblioteki dla uczniów.	do 15. listopada j. łacińskie- go w kl. IIb i j. ruskiego w kl. III, IV, V, VI. i VIII. Od 15. listopada do marca nadto j. łacińsk. w kl. IIIb.	18 24

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

Lp.	Imię i nazwisko	Uczył w klasach	Godzin tygodn.
1	Zych Franciszek j. w.	historii kraju rodzinnego w kl. IVa.	1
2	Niebieszcański Piotr j. w.	historii kraju rodzinnego w kl. IIIa. IVb, VII. i VIII. (w kl. VIII. w 1. półroczu a w kl. VI. w 2. półroczu).	4
3	Geciów Onufry j. w.	historii kraju rodzinnego w kl. IIIb.	1
4	Ks. Dobrzański Adryan j. w.	śpiewu	4
5	Mazur Józef j. w.	gimnastyki.	12
6	Geciów Onufry j. w.	kaligrafii.	2
7	Łabęcki Romuald dyrektor szkoły wy- działowej męskiej	rysunków.	4
8	Langer Joachim kierownik szkoły 4- klasowej br. Hirscha	religii mojżeszowej w kl. od I. do VIII.	8

II. Zmiany w gronie nauczycielskim.

w roku szkolnym 1905.

1. J. E. Pan Minister w. i o. a) reskrytem z dnia 2. czerwca 1904. l. 16.011. nadał profesorowi Leonowi Kierońskiemu posadę nauczyciela w c. k. gimnazyum l. w Tarnowie a następnie przydzielił go do służby w tut. zakładzie [reskr. c. k. RSkr. z d. 4. paźdz. 1904. l. 36.947.] b) reskrytem z dnia 23. sierpnia 1904. l. 27.394. nadał nauczycielowi Karolowi Nikłowi posadę nauczycielską w c. k. gimnazyum w Nowym Sączu.

2. C. k. Rada Szkolna krajowa: a) zamianowała zastępcami nauczycieli w tutejszym zakładzie kandydatów stanu nauczycielskiego: Romana Szypajłę, reskrytem z dnia 30. sierpnia 1904. l. 28.660. Jsaaka Palka, reskrytem z dnia 20. września 1904. l. 20.105; Adama Konopnickiego, reskrytem z dnia 20. lutego 1905. l. 6.577; b) przeniosła tutejszego zastępcę nauczyciela Szymona Smala, reskrytem z dnia 15. września 1904. l. 35.135. do c. k. gimnazyum w Brzeżanach.

3. J. E. P. Minister w. i o. posunął reskrytem z dnia 28. czerwca 1904. l. 12.531. profesorów tutejszego zakładu Onufrego Geciowa i ks. Józefa Ściśłowskiego do ósmej rangi.

4. C. k. Rada Szkolna krajowa stabilizowała w zawodzie nauczycielskim profesora Włodzimierza Maślaka, reskrytem z dnia 7. stycznia 1905. l. 51.071. i przyznała mu reskrytem z dnia 18. października 1904. l. 36.933. pierwszy dodatek 5letni.

5. J. E. Pan Minister w. i o. a) reskrytem z dnia 21. listopada 1904. l. 37.666. zniżył profesorowi Ludwikowi Mikule na przeciąg pierwszego półrocza liczbę godzin nauki na 11 tygodniowo; b) udzielił reskrytem z dnia 20. stycznia 1905. l. 369. zastępcy nauczyciela Leopoldowi Stefkowskiemu urlopu do końca lutego 1905. dla poratowania zdrowia a następnie obniżył mu na czas drugiego półrocza liczbę godzin nauki tygodniowej na 10.

III. Plan nauki w roku szkolnym 1905.

A. Przedmioty obowiązkowe.

KLASA I.

Religia, 2 godz. tyg. Zasady katolickiej wiary i obyczajów.

Język łaciński, 8 godz. tyg. Odmiana prawidłowa imion i czasowników, ważniejsze przyimki i spójniki, tudzież najważniejsze prawidła ze składni podług ćwiczeń. Ćwiczenia w tłumaczeniu z języka łacińskiego na polski i odwrotnie. Od połowy października co tydzień zadanie szkolne.

Język polski, 3. godz. tyg. Czytanie ustępów wyraźne, płynne i rozumne. Objasnienie wyrazów i myśli. Tok myśli i reprodukcya wyjaśnionych ustępów. Deklamacya piękniejszych utworów poet. i proz. Elementarna nauka o zdaniu pojedynczem i składni zgody; najważniejsze zdania poboczne; ważniejsze znaki pisarskie; elementarna nauka odmiany, imienia i słowa. W I. półroczu co tydzień dyktat systematycznie ułożony, w II. co tydzień dyktaty lub ćwiczenia stylistyczne.

Język niemiecki, 6 godz. tyg. Czytanie, memorowanie, zdawanie sprawy z treści na podstawie pytań, retrowersya, potoczna rozmowa na podstawie przerobionego materiału; znajomość odmian regularnych i zasad składni; ćwiczenia ortograficzne. Co tydzień dyktat, pisanie ustępu memorowanego lub retrowersya.

Historya i geografia, 3 godz. tyg. Wstępne pojęcia z geografii fizycznej i matematycznej; oro- i hydrografia wraz z zarysem geografii politycznej. Czytanie map i ćwiczenia kartograficzne.

Matematyka, 3 godz. tyg. W pierwszym półroczu tylko arytmetyka: Dziesiętny układ liczb; cztery działania liczbami całymi, mianowanymi i niemianowanymi; ułamki dziesiętne; metryczne miary i wagi; podzielność liczb; wspólna miara i wielokrotność; elementarne wiadomości o ułamkach zwyyczajnych. W II. półroczu z geometrii: Pojęcie ilości przestrzennych, linia prosta, koło, linie równoległe, kąty, trójkąty. Ćwiczenia domowe. W każdym półroczu 3 zadania szkolne.

Historia naturalna, 2 godz. tyg. Zwierzęta ssące i owady (do marca). Poznawanie i opisywanie ważniejszych roślin skrytozalążkowych.

KLASA II.

Religia, 2 godz. tyg. Historia biblijna starego zakonu.

Język łaciński, 8 godz. tyg. Powtórzenie i uzupełnienie odmian prawidłowych czasownika; odmiany nieprawidłowe; części mowy nieodmienne; główne prawidła składni nom. i acc. cum infinit; abl. absol, coniug. periphr., gerundium. Ćwiczenia w tłumaczeniu i rozmówki na podstawie ćwiczeń. Co miesiąc 3 zadania szkolne i 1 domowe.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie wzorów i deklamacja jak w kl. I. Elementarna nauka o zdaniu złożonym, powtórzenie i uzupełnienie fleksyi, pisowni i interpunkcyi. Co miesiąc 3 zadania szkolne i 1 domowe.

Język niemiecki, 5. godz. tyg. Czytanie, memorowanie, retrowersya, zdawanie sprawy na podstawie pytań, rozmówki, konjugacya mocna, mieszana i nieregularna, przyimki i spójniki. Zadania jak w kl. I. miesięcznie 3 szkolne i 1 domowe.

Historia i geografia, 4 godz. tyg. Dzieje starożytne (2 godz.) sposobem biograficznym,. Geografia (2 godz.) fizyczna i polityczna Azji, Afryki, Europy zachodniej i południowej. Ćwiczenia kartograficzne.

Matematyka, 3 godz. tyg. Z arytmetyki: uzupełnienie nauki o podzielniku i wielokrotnej, ułamki zwyczajne i dziesiętne, stosunki, proporce, reguła trzech prosta, rachunek procentowy. Z geometryi: własności trójkątów, czworoboki, wieloboki i nauka o kole. Ćwiczenia i zadania jak w I. klasie.

Historia naturalna, 2 godz. tyg. Zoologia (do marca): Ptaki, gady i ryby. Botanika (od marca jak w kl. I. c. d.)

KLASA III.

Religia, 2 godz. tyg. Historia biblijna starego zakonu.

Język łaciński, 6 godz. tyg. Gramatyka 3 godz. tyg. Syntaxis congruentiae et rectionis przy pomocy ćwiczeń do tłumaczenia na język łaciński. Cornelius Nepos, Żywoty Arystydesa, Cymona, Miltiadesa, Temistoklesa, Epaminondasa, Pelopidasa, Alcybiadesa i Hannibala. Co miesiąc 2 zadania

szkolne, 1 domowe.

Język grecki, 5 godz. tyg. Odmiana imion i czasowników do słów na *π*, tłumaczenie z języka greckiego na polski i odwrotnie. Od drugiej połowy pierwszego półrocza co 14 dni na przemian zadanie szkolne albo domowe.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie wzorów według Wypisów, objaśnianie i zdawanie sprawy z uwzględnieniem związku myśli i układu całości. Od tej klasy począwszy krótkie wiadomości o życiu i pismach celniejszych pisarzy, z których dzieł właśnie poznano wyjątki. Deklamacya jak w kl. I. Gramatyka: Składnia rządu, systematyczna nauka deklinacyi, części mowy nieodmienne. Wypracowania stylistyczne dwa na miesiąc, naprzemian domowe i szkolne.

Język niemiecki, 4. godz. tyg. Swobodniejsza reprodukcya czytanych ustępów prozaicznych i poetycznych, uwzględnianie wyrażeń i zwrotów podobną myśl wyrażających (synonimów), uczenie się na pamięć. Gramatyka: systematyczna nauka o formach i składni rządu. Miesięcznie 2 zadania: 1 szkolne 1 domowe.

Historya i geografia, 3 godz. tyg. Geografia i historia na przemian. Geografia: Części Europy pominięte w kl. II. z wyjątkiem monarchii austriacko-węgierskiej, Ameryka i Australia. Rysowanie prostych szkiców kartograficznych. Historia: Średnie wieki; najważniejsze osobistości i zdarzenia z szczególnem uwzględnieniem dziejów austriacko-węgierskiej monarchii.

Matematyka, 3 godz. tyg. Arytmetyka 4 działania główne liczbami ogólnemi, całemi i ułamkami, podnoszenie do kwadratu i wyciąganie drugiego pierwiastka, liczby niezupełne, skrócone mnożenie i dzielenie. Geometrya: Równość, zamiana i podział figur, pomiar linii i powierzchni, podobieństwo figur. Zadania jak w kl. I.

Nauki przyrodnicze, 2 godz. tyg. w I. półroczu: Fizyka — rozciągłość i przenikliwość ciał, stany skupienia, kierunek pionowy i poziomy. Ciężar bezwzględny i gatunkowy; ciepło, chemia. — W II. półroczu: Mineralogia.

KLASA IV.

Religia, 2 godz. tyg. Obrzędy kościelne.

Język łaciński, 6 godz. tyg. *Caesaris commentarii* (wyd. Bednarskiego): *De bello Gall.* ks. I. 1—29, II. VI. *Ovidii: Metamorphos.* 4 aetates, Deukalion i Pyrrha. *Fasti*: Zejście pod Kremerą rodu Fabiusów. Dobrowolna lektura domowa. Nauka o słowie; kalendarz, miary, monety i wagi rzym. i ważniejsze skrócenia; prozodya, metryka, pentameter i hexameter. Ćwiczeniaw tłumaczeniuz języka polskiego na język łaciński. Zadania jak w kl. III.

Język grecki, 4 godz. tyg. Powtórzenie słów na ω, słowa na μi, czasowniki nieprawidłowe, najważniejsze rzeczy ze składni na podstawie ćwiczeń, tłumaczenie przykładów z ćwiczeń. Co miesiąc 1 zadanie szkolne i 1 domowe.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie wzorów według Wypisów i deklamacya jak w kl. III. Systematyczna nauka konjugacyi i składni słowa; nauka o zdaniach pobocznych i o okresach; wierszowanie; przy końcu roku powtórzenie przeobionego materiału gram. w ogólnych zarysach. Zadania jak w kl. III.

Język niemiecki, 4 godz. tyg. Lektura jak w kl. III. Systematyczna nauka o zdaniu złożonem, uzupełnienie składni, słoworód i zasady metryki. Zadania jak w kl. III.

Historya i geografia, 4 godz. tyg. *Historya* nowożytna sposobem biograficznym ze szczególnem uwzględnieniem historyi austro-węgierskiej. *Geografia* fizyczna i polityczna monarchii austr.-węgierskiej z uwzględnieniem handlu-i t. d.

Matematyka, 3 godz. tyg. Równania I. stopnia; stosunki i proporcye złożone; reguła trzech złożona; reguła spółki i łańcuchowa; rachunek procentów · składanych; potęgowanie i pierwiastkowanie sześciennie. Stereometrya: wymiar powierzchni i objętości brył. Ćwiczenia i zadania jak w kl. I.

Fizyka, 3 godz. tyg. Elektryczność, magnetyzm, mechanika ciał stałych, hydrostatyka, aerostatyka, akustyka, optyka. Główne zasady astronomii i geografii fizycznej.

KLASA V.

Religia, 2 godz. tyg. Dogmatyka ogólna.

Język łaciński, 6 godz. tyg. *Liv. l. j. XXI.* 1—30. Lektura prywat-



na ks. I. i XXII. Ovidius Matamorph: Phaeton. Niobe, Dedalus et Icarus. Tristia: De vita sua. Ultima nox. Fasti: Quomodo Gabii capti sint. Lektura prywat: De Mi-
da rege, Matronalia. Powtórzenie gramatyki: składni zgody
i rządu. Co miesiąc zadanie szkolne.

Język grecki, 5 godz. tyg. Ksenofont Anabasis ustępy: 1, 2, 3, 6, 8, 9, zaś 4, 5, 7, 13, 15, 16, 18 na lekturę prywatną w domu. Z Cyrop. ust. 1, 3, 5, 6. Na prywatną lekturę ustępy: 2, 4, 7. Homer Ilias ks. I. III. Na prywatną lekturę IV. Składnia zgody i rządu, 4 zadania szkolne w półroczu.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie wzorów. Poznawanie na podstawie Wypisów zwykleszych tropów i figur, jakoteż najważniejszych gatunków poezyi i prozy. Nauka ta, zbierająca i uzupełniająca wiadomości już w poprzednich latach przygodnie przez uczniów nabyte, przysposabiać ma do czytania z pożytkiem ważniejszych wzorów literatury narodowej w kl. VI.—VII. Deklamacye i wiadomości historyczno-literackie o czytanych pisarzach. Uzupełnienie nauki szkolnej czytaniem domowem, a zwłaszcza pominiętymi w szkole z Wypisów wyjątkami. W półroczu 7 zadań na przemian szkolne i domowe.

Język ruski, 2 godz. tyg. Wzory poezyi i prozy Dr. Łuczakowskiego. Na podstawie czytanych ustępów poznawano ważniejsze rodzaje poezyi i prozy jak również tropy i figury. Piękniejsze ustępy deklamowano. W półroczu 7 zadań.

Język niemiecki, 4 godz. tyg. Lektura z odpowiedniem objaśnieniem gramatycznym, stylistycznym i estetycznym; swobodna reprodukcyja i uczenie się na pamięć celniejszych ustępów. W półroczu 7 zadań naprzemian szkolne i domowe.

Historya i geografia, 3 godz. tyg. Dzieje starożytne, osobliwie Greków i Rzymian do podboju Italii, przy ciąglem uwzględnianiu geografii.

Matematyka, 4 godz. tyg. Cztery działania liczbami algebraicznymi, liczby odjemne i ułamkowe, własności liczb, proporcye, równania I. stopnia. Planimetrya. Ćwiczenia domowe jak w kl. I. W półroczu 3 zadania szkolne.

Historya naturalna, 2 godz. tyg. W pierwszym półroczu minera-

logia, w drugim botanika.

KLASA VI.

Religia, 2 godz. tyg. Dogmatyka szczegółowa.

Język łaciński, 6 godz. tyg. Sallustii: *Bellum Catilinae*; lektura prywatna: *Bellum Jugurthinum*. Cicero in *Catil* I. VI. (wstęp) prywatnie III. IV. Vergilii *Aeneis* I. Ecl. I. VII. *Georgic*. IV. V. VIII. XII. Lektura prywatna: *Aeneis* II. III. Ecl. V. IX. *Georgic*. Proemium III. VI. i IX. Powtórzenie i uzupełnienie nauki o słowie. Zadania jak w kl. V.

Język grecki, 5 godz. tyg. Hom. *Iliada* VI. VII. XVI. XIX. Lektura prywatna: II. IV. VIII. X. Z Herodota ks. V. prywatnie VIII. Xenofont. Mem. Obrona Sokratesa 1, 2 i Herkules na rozstajnej drodze: 4 Nauka o. czasach i trybach. Zadania jak w kl. V.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie celniejszych dzieł literatury od połowy w. XVI. do końca w. XVIII. według Wypisów. *Historia literatury* (na podstawie lub przy sposobności czytanych wyjątków) od początku do końca XVIII. w. Uzupełnianie nauki szkolnej obowiązkową lekturą domową. (Pominięte w szkole z Wypisów wyjątki i — Orzelskiego *Rzecz o bezkrólewiu*, Heidensteina *Komentarz o wojnie Stefana Batorego z Moskwą*, Żółkiewskiego *pamiętnik o wojnie moskiewskiej*, Paska *pamiętniki*, Sieńkiewicza *powieści historyczne* *Ogniem i mieczem*, *Potop*, *Pan Wołodyjowski*, wreszcie *Kitowicza pamiętniki* i *Rzewuskiego Listopad*). *Deklamacja* jak w kl. V. *Zadań 7* na półroczu, przeważnie domowe.

Język ruski, 2 godz. tyg. Podług *Chrestomafii* staroruskiej Dra. Ogonowskiego przerabiano ważniejsze *pamiętniki* staroruskiej literatury narodowej i pogląd na narodową literaturę ukraińsko-ruską od *Kotlarewskiego* do *Szewczenka* włącznie. *Deklamacja* jak w kl. V. W półroczu 7 zadań.

Język niemiecki, 4 godz. tyg. *Stylistyka* i *poetyka* wyjaśniona na tle lektury. *Memorowanie* i *ćwiczenia* w opowiadaniu. W całości przeczytano w szkole: *Minna von Barnhelm* von *Lessing* i „*Die deutsche Heldensage*“. (lekt. dom. obow.) *Zadania* jak w kl. V.

Historia, 4 godz. tyg. Dokończenie historii rzymskiej od wojen punickich. Dzieje wieków średnich.

Matematyka, 3 godz. tyg. Algebra: potęgi, pierwiastki, logarytmy, równania II. stopnia o jednej niewiadomej; stereometria i trygonometria do rozwiązywania trójkątów. Ćwiczenia i zadania jak w kl. V.

Historia naturalna, 2 godz. tyg. Zoologia.

KLSA VII.

Religia, 2 godz. tyg. Etyka chrześcijańsko-katolicka.

Język łaciński, 5 godz. tyg. Vergilius Aen.: VI. w całości ks. VIII. IX. X. XI. w wyjątkach. Cicero Laelius sive de amicitia. Cato maior sive de senectute. Lektura prywatna: Vergilius księgi nieobjęte programem szkolnym mianowicie ks. XII. IV. Cicero: Pro Archia poeta, De imperio Cn. Pompei. Pro Sulla. Pro Murena. Powtórzenie i uzupełnienie mater. gram. W półroczu 5 zadań szkolnych.

Język grecki, 4 godz. tyg. Demosthenes Olynt. I. II, Philip. I. Na prywatną lekturę: Olynt: III. Philip: III. Homer: Odyss. III. IV., XI., XII. Na prywatną lekturę ks. I., V., VI., IX. Powtórzenie i uzupełnienie mater. gram. W półroczu 4 zadania.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie cenniejszych dzieł literatury narodowej w dłuższych wyjątkach według Wypisów lub w całości: w I. półroczu do Mickiewicza, w II. do Słowackiego (włącznie). Uzupełnienie nauki szkolnej czytaniem domowym (pominięte w szkole z Wypisów wyjątki — nadto: Słowackiego Balladyna, Calderona Księżę niezłomny w przekładzie J. Słowackiego, J. I. Kraszewskiego Powrót do gniazda rodz., J. Korzeniowskiego Spekulant i Fredry Pan Jowialski). Historia literatury (jak w kl. VI.) ciąg dalszy do Słowackiego (włącznie). Deklamacja jak w kl. V. Ćwiczenia ustne. Wypracowania stylistyczne: 5 na półroczu przeważnie domowe.

Język'ruski, 2 godz. tyg. Wyjątki z narodowej literatury ukraińsko-ruskiej XIX. w. część II. drugie wydanie dopełnione i przerobione. We Lwowie 1896. Od poglądu na narodową literaturę ukraińsko-ruską (od połowy szóstego dziesiątka

B. Przedmioty względnie obowiązkowe i nadobowiązkowe

Język ruski. Udzielano tego przedmiotu jako względnie obowiązkowego w klasie I.—VIII. w 2 godzinach tygodniowo na podstawie planu (B) przez c. k. Radę szkolną krajową przepisanego. Uczęszczali na naukę wszyscy Rusini i znaczna liczba Polaków.

Historia kraju rodzinnego. Nauki tej udzielano w klasie III. i IV. podług podręcznika Karola Rawera po 1 godzinie tygodniowo, a w klasie VI. VII. i VIII. podług podręcznika Dra. Anatola Lewickiego. Uczęszczali w każdej klasie wszyscy uczniowie.

Śpiew. Nauka odbywała się w II. oddziałach po 2 godziny tygodniowo. Oddział I. liczył uczniów 44, uczono teorii śpiewu podług podręcznika Dietza; oddział II. liczba uczniów 55 śpiew choralny, mieszany i męski.

Kaligrafia. W 2 oddziałach po 1 godzinie tygodniowo, ćwiczyli się uczniowie podług wzorów J. Czarneckiego. Oddział I. liczył 57, oddział II. 33.

Gimnastyka. Nauka odbywała się w 7 oddziałach i 12 godzinach tygodniowo w sali Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ podług szczegółowego planu przez nauczyciela gimnastyki wypracowanego.. Uczęszczało na wszystkie oddziały 231 uczniów.

Rysunki. Nauka odbywała się w II. oddziałach po 2 godziny tygodniowo. Uczęszczało na obydwie oddziały uczniów 41.



IV. Wykaz książek na rok szkolny 1905/1906.

I. KLASA.

Religia

a) rit. lat.		Kor.
Ks. Śłószarz. Katechizm religii katol. Wydanie 1. i 2. Lwów 1899.		Opr. 1'—
b) rit. gr.		
A. Тороцький. Катехизм христ. катол. Львів 3. вид. 1896.		Opr. 1'—

Język łaciński

Samolewicz. Zwięzła gramatyka języka łacińskiego Wyd. 2—5 Lwów 1903.		Opr. 1'—
Steiner i Scheindler. Ćwiczenia łacińskie dla I. klasy. Wydanie 2. i 3 ,Lwów 1900.		Opr. 1:50

Język polski

Konarski. Zwięzła gramatyka języka polskiego. Lwów 1902.		Opr. 0:50
Próchnicki i Wójcik. Wypisy polskie dla I. klasy Wydanie 3-4 Lwów 1905.		Opr. 1:50

Język ruski

Według planu B.

Коцовський і Огоновський. Методична граматика руської мови. Львів 1903.		Opr. 0:50
Читанка руска для I. класи шкіл середних. Львів 1896.		Opr. 2'—

Język niemiecki,

German i Petelenz. Ćwiczenia niemieckie dla I. klasy. Wyd. 5. Lwów 1903.		Opr. 1:80
---	--	-----------

Geografia

Benoni i Tatomir. Krótki rys geografii. Wyd. 6—8 Lwów 1903.		Opr. 1'—
--	--	----------

Matematyka

Mocnik-Maryniak. Geometrya poglądowa. Część I. Wyd. 6 i 8 Lwów 1904.		Opr. 1:50
---	--	-----------

Historia naturalna		Kor.
Nowicki-Limbach. Wyd. 6—10. Lwów 1903.	Opr.	2:20
Rostafiński. Botanika szkolna na klasy niższe. Wyd. 1—5 Kraków 1904.	Opr.	2:30

II. KLASA.

Religia.

a) rit. lat.

Ks. Dąbrowski, Historia biblijna zakonu starego. Wyd. 1—4. Stanisławów 1899.	Opr.	1:40
---	------	------

b) rit. gr.

A. Торськнїї. Історія біблійна старого завіта. 2. вид. Львів 1899.	Opr.	2:—
---	------	-----

Język łaciński.

Samolewicz. Zwięzła gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 1-5. Lwów 1903.	Opr.	1:—
Steiner i Scheindler. Ćwiczenia łacińskie dla II. klasy. Wyd. 1—3. Lwów 1903.	Opr.	2:—

Język polski.

Konarski. Zwięzła gramatyka języka polskiego. Lwów 1902.	Opr.	0:50
Próchnicki i Wójcik. Wypisy polskie dla II. Kl. Wyd. 1—2. Lwów 1898. Wydanie 3. w druku	Opr.	1:80

Język ruski.

Według planu B.

B. Коцовекнїї і Г. Огоповекнїї. Методична гра- матика рускої мови. Львів 1903.	Opr.	0:50
Читанка руска для II. класи. Вид. 2. 1899	Opr.	2:—

Język niemiecki.

German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy Wyd. 4. Lwów 1904.	Opr.	2:20
---	------	------

Geografia i historia powszechna.

Baranowski i Dziedzicki. Geografia powszechna. Wyd. 6—9.		
Semkowicz. Opowiadania z dziejów powszechnych. Część I. Wyd. 1—2. Lwów 1901.	Opr.	2:—

Matematyka

Brzostowicz. Początki arytmetyki i algebry. Część I. Wyd. 4. Sanok 1900.	Kor. Opr.	1—
Mocnik-Maryniak. Geometria pogładowa. Część I. Wyd. 6—8. Lwów 1904.	Opr.	1:50

Historia naturalna

Nowicki-Limbach. Zoologia. Wyd. 6—10. Lwów 1903.	Opr.	2:20
Rostafiński. Botanika szkolna dla klas niższych. Wyd. 1—5 Kraków 1904.	Opr.	2:30

III. KLASA.

Religia.

a) rit. lat.

Ks. Dąbrowski, Historia biblijna zakonu nowego Stanisławów 1902.	Wyd. 1—3 Opr.	1:60
---	------------------	------

b) rit gr.

Тороньскій А. Історія біблійна нового завіта. Вид. 1. і 2. Львів 1901.	Wyd. 1. Opr.	1:60
---	-----------------	------

Język łaciński.

Samolewicz-Sołtysik, gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 5—7. Lwów 1901.	Opr.	2:40
Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy III. Wyd. 2—4. Lwów 1903.	Opr.	1:60
Cornelius-Nepos. wydanie Kłaka		

Język grecki.

Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 2. Lwów 1898.	Opr.	3—
Taborski-Winkowski. Ćwiczenia greckie. Lwów 1899. Wyd. II. w druku.	Opr.	2:50

Język polski.

Małecki. Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9. Lwów 1903.	Opr.	2:40
Czubek-Zawiliński. Wypisy polskie dla III. klasy Lwów 1904. Wyd. II.	Opr.	2—

Język ruski.

Według planu B.

- Стоцкий-Гартнер, Граматика руска, Львів 1903. Kor. 2—
 Opr. 2—
 Читанка руска для III. класи шкіл середних.
 Львів 1896. Opr. 2:40

Język niemiecki.

- German i Petelenz. Ćwiczenia niemieckie dla klasy III.
 Wyd. 3. Lwów 1902. Opr. 2:40
 Petelenz. Deutsche Grammatik. Wyd. 2. Lwów 1904. Opr. 1:80

Geografia i Historia powszechna.

- Baranowski i Dziedzicki. Geografia powszechna. Wyd. 6—9
 Lwów 1902. Opr. 2:80
 Semkowicz. Opowiadania z dziejów powszechnych. Część II.
 Wyd. 1—2. Lwów 1905. Opr. 2:—
 Rawer. Dzieje ojczyste Wyd. 1—3. Lwów 1905. Opr. 2:—

Matematyka.

- Brzostowicz. Początki arytmetyki i algebry. Część II. Wyd.
 1—3. Sanok 1903. Opr. 1:—

Fizyka.

- Soleski. Nauka fizyki. Wyd. 1—4. Lwów 1904 Opr. 2:20

Historia naturalna.

- Łomnicki. Mineralogía dla niższych klas. Wyd. 2—5. 1903
 Opr. 1:—

IV. KLASA.

Religia.

a) rit. lat.

- Ks. Jougan. Liturgika. Wyd. 1—2. Lwów 1899. Opr. 1:40

b) rit. gr.

- Л. Горонький. Літургіка. Вид. 2. Львів 1898 Opr. 1:60

Język łaciński.

- Samolewicz-Soltysik. Gramatyka języka łacińskiego. Część II
 Wyd. 5—7. Lwów 1901. Opr. 2:40
 Próchnicki. Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV. Wyd. 1—3
 Lwów 1905. Opr. 2:—
 Caesar. Commentarii de bello Gallico. Bednarski.
 Ovidius Wyd. Bednarski i Skupniewicz.

Język grecki.

Kor.

- | | | |
|---|------|-------|
| Fiderer. Gramatyka języka greckiego. Wyd. 1—2. Lwów 1898. | Opr. | 3— |
| Taborski-Winkowski. Ćwiczenia greckie. Lwów 1899. Wyd. II. w druku. | Opr. | 2:50. |

Język polski.

- | | | |
|--|------|------|
| Małecki. Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9. Lwów 1903. | Opr. | 2:40 |
| Czubek-Zawiliński. Wypisy polskie dla IV. klasy. Lwów 1900. — Wyd. II. w druku | Opr. | 2:40 |

Język ruski.

Według planu B. oddział a)

- | | | |
|--|------|------|
| Смалъ-Стоцкій-Гартнер. Грамматика руска. Львів 1893. | Opr. | 2.— |
| Читанка руска для IV. класи шкіл середних. Львів 1897. | Opr. | 2:40 |

Język niemiecki.

- | | | |
|---|------|------|
| German-Petelenz. Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy. Wyd. 3—4. Lwów 1905. | Opr. | 2:60 |
| Petelenz. Deutsche Grammatik. Wyd. 2. Lwów 1904. | Opr. | 1:80 |

Historia powszechna i Geografia.

- | | | |
|--|------|------|
| Semkowicz. Opowiadania z dziejów powszechnych. Część III. Wyd. 2. Lwów 1899 | Opr. | 2.— |
| Benoni-Majerski. Geografia austr.- węgierskiej monarchii. Wyd. 2—4. Lwów 1903. | Opr. | 1:20 |
| Rawer. Dzieje ojczyste. Wyd. 1— 3. Lwów 1905. | Opr. | 2.— |

Matematyka.

- | | | |
|---|------|------|
| Brzostowicz. Początki arytmetyki i algebry. Część II, Wyd. 1—3. Sanok 1903. | Opr. | 1— |
| Mocnik-Maryniak. Geometrya pogładowa. Część II. Wyd. 3—6. Lwów. 1902. | Opr. | 1:50 |

Fizyka.

Soleski. Nauka fizyki. Wyd. 1—4. Lwów 1904 Opr. 2:20 Kor.

V. KLASA.

Religia.

a) rit. lat.

Ks. Jougan. Katolicka dogmatyka ogólna. Lwów 1898. Opr. 2.—

b) rit. gr.

A. Тороцький. Догматика фундаментальна і апологетика для класе вчених. Львів 1893. Opr. 2.—

Język łacinski.

Livius. Wyd. Zingerle-Majchrowicz

Ovidius. Wyd. Skupniewicz, 1:40

Samolewicz-Sołtysik. Gramatyka języka łacińskiego Część II. Wyd. 5—7. Lwów 1901. Opr. 2:40

Język grecki.

Fiderer. Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 1—3. Lwów 1902. Opr. 2:40

Homera Iliada. Część 1. Wyd. Scheindler-Sołtysik.

Fiderer. Gramatyka języka greckiego. Wyd. 1—2 Lwów 1898 Opr. 3.—

Język polski.

Próchnicki. Wzory poezyi i prozy. Wyd. 1—2. Lwów 1900 Opr. 3.—

Język ruski.

Według planu B.

K. Лучаковекій. Взірці прози і поезиї для класе V. Львів 1894 Opr. 3:60

Język niemiecki.

Petelenz-Werner. Deutsches Lesebuch für die V. Klasse Lwów 1902. Wyd. 2. Opr. 2:80

Geografia i Historia powszechna.

Zakrzewski. Historia powszechna. Część I. Wyd. 1—4 Kraków 1902. Opr. 2:40

Matematyka.

Dziwiński. Zasady algebry. Wyd. 2. Lwów 1898 Opr. 3:60

można używać)	Kor
Kostecki. Algebra dla wyższych klas. Lwów 1902,	4:50
Mocnik-Maryniak. Geometrya dla wyższych klas. Wyd. 5. Lwów 1902.	Opr. 4—

Historya naturalna.

Łomnicki. Mineralogya i geologia. Wyd. 3—5. Lwów 1900	Opr. 1:60
---	-----------

VI. KLASA.

Religia.

a) rit. lat.	
Ks. Jougan. Dogmatyka szczegółowa. Lwów 1901.	Opr. 2—
b) rit. gr.	
A. Гороньскій. Dogmatyka частna dla висших клас .Львів 1895.	Opr. 2—

Język łaciński.

Sallustius. Wyd. Linker-Sołtysik.	
Vergilius. Wyd. Eichler-Rzepiński.	
Cicero, Kornitzer-Sołtysik.	
Samolewicz.-Sołtysik. Gramatyka języka łacińskiego. Część II Wyd. 5—7. Lwów.	Opr. 2:40

Język grecki.

Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 1—3, Lwów 1902,	Opr. 2:40
Homera Iliada. Część I. i II. Wyd. jak w V.	
Herodot. Wyd. Hintnera.	
Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 1—2. Lwów 1898.	Opr. 3—

Język polski.

Tarnowski i Wójcik. Wypisy polskie. Część I. Wyd. 3. Lwów 1903.	Opr. 3:30
--	-----------

Język ruski.

Według planu B.

Огоновекій О., Старо-руска хрестоматія для вис- ших клас. Львів 1881.	Opr. 4:40
--	-----------

Język niemiecki.

Petelenz-Werner. Deutsches Lesebuch für die VI. Klasse Lwów 1892.	Kor. Opr.	2:80
--	--------------	------

Geografia i Historia powszechna.

Zakrzewski, Historia powszechna. Część I. Wyd. 1—4 Kraków 1902.	Opr.	2:40
Zakrzewski, Historia powszechna. Część II. Wyd. 1—3 Kraków 1902.	Opr.	2:40
Zakrzewski, Historia powszechna. Część III. Kraków 1903. Wyd. 1—2.	Opr.	2:80
Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 1—3. Kraków 1901.	Opr.	2:—

Matematyka.

Dziwiński, Zarys algebry. Wyd. 1—2. Lwów 1898.	Opr.	3:60
Mocnik-Maryniak, Geometria dla wyższych klas. Wyd. 3—5. Lwów 1902.	Opr.	4:—
Kranz, Logarytmy. Kraków 1902.		1:20

Historia naturalna,

Petelenz, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich. Wyd. 1—2, Lwów 1900.	Opr.	3:—
--	------	-----

VII. KLASA.

Religia.

a) rit. lat.

Ks. Szczeklik, Etyka katolicka. Wyd. 3. Tarnów 1903,	Opr.	1:80
--	------	------

b) rit. gr.

Вашлер-Нюрко, Наука христ. катол. етики для вищих клас 1885.		2:80
---	--	------

Język łaciński.

iccero Wyd. Softysika.

Vergilius, Wyd. j. w VI.

Samolewicz-Softysik, Gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 5—7. Lwów 1901.	Opr.	2:40
--	------	------

Język grecki.

Homera Odyssea. Wyd. Christ-Jezienecki.

Demostenes, Wyd. Wotke-Schmidt.

		Kor.
Fiderer, Gramatyka języka greckiego Lwów 1898.	Opr.	3—
Język polski.		
Wypisy polskie Tarnowskiego i Wójcika. Część I. Wyd. 1—3 Lwów 1903.	Opr.	3:30
Wypisy polskie, Tarnowskiego i Próchnickiego. Część II. Wyd. 1—2. Lwów 1896.	Opr.	3:60
Język ruski.		
Według planu B.		
Барвінської. Вибрані з народної літератури XIX. в. Ч. I. Вид. 2 і 3 .Львів 1902.		4.—
Język niemiecki.		
Petelenz-Werner, Deutsches Lesebuch für die VII. Classe, Lwów 1893.	Opr.	3:30
Geografia i Historia powszechna.		
Zakrzewski. Historia powszechna. Część III. Kraków 1903. Wyd. 1—2.	Opr.	2:80
Lewicki. Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 1—3 Kraków 1901.	Opr.	2—
Matematyka.		
Dziwiński, Zasady algebry. Wyd. 1—2. Lwów 1898.	Opr.	3:60
Mocnik-Maryniak, Geometria dla wyższych klas. Wyd. 3—5 Lwów 1902	Opr.	4—
Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych Kra- ków 1902.	Opr.	3:50
Kranz, Logarytmy. Kraków 1900.	Opr.	1:20
Fizyka.		
Kawecki i Tomaszewski. Fizyka dla wyższych klas. Wyd. 1—3. Kraków 1904.	Opr.	3:40
Tomaszewski, Chemia. Wyd 2—3. Kraków 1901.	Brosz.	-70
Propedeutyka, filozoficzna.		
Nuckowski. Początki logiki ogólnej. 1903.	Opr.	2—

VIII. KLASA.

Religia.

a) rit. lat.

- Ks. Jougan, *Historya kościoła katolickiego*. Wyd. 1. i 2. Lwów 1900. Kor. Opr. 2—
 b) rit. gr.
- Ванецьр,-Стефановиц, *Історія христ. католицької церкви* 2—
 Język łaciński,
 Horatius, Wyd. Dolnicki-Librewski.
 Tacitus, Wyd. Müllera.
 Samolewicz-Sołtysik. *Gramatyka języka łacińskiego*. Część II. Wyd. 5—7, Lwów 1901. Opr. 2:40
 Język grecki.
 Platon. Wyd. Christ-Lewicki.
 Sofokles. Wyd. Schubert-Majchrowicz.
 Homera *Odyssea*. Wyd. j. w VII.
 Fiderer, *Gramatyka języka greckiego*. Lwów 1898. Opr. 3—
 Język polski.
Wypisy polskie Tarnowskiego i Próchnickiego. Część II. Wyd. 1—2. Lwów 1896. Opr. 3:60
 Język ruski.
 Według planu B.
 Барвінській, *Виїмки з народної літератури XIX. в.* Ч. II. Вид. 2—3. Львів 1902. Opr. 4—
 Język niemiecki.
 Petelenz-Werner, *Deutsches Lesebuch für die VIII. Classe*. Lwów 1894. Opr. 4:40
 Geografia i Historia powszechna.
 Głabiński-Finkel, *Historya i statystyka austriacko-węgierskiej monarchii*. Wyd. 1—2. Lwów 1904. Opr. 2—
 Lewicki, *Zarys dziejów Polski i krajów ruskich*. Wyd. 1—3. Kraków 1901. Opr. 2.—
 Matematyka.
 Dziwiński, *Zasady algebry*. Wyd. 1—2. Lwów 1898. Opr. 3:60
 Mocnik-Maryniak, *Geometrya dla wyższych klas*. Wyd. 3—5. Lwów 1902. Opr. 4—
 Kranz, *Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych*. Kraków, 1902. Opr. 3:50
 Kranz, *Logarytmy*. Kraków 1900. 1.20

Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas szkół
średnich. Wyd. 2—3. Kraków 1904. Opr. 3 40

Propedeutyka filizoficzna.

Lindner-Kulczyński. Wykład psychologii. Kraków 1895. Opr. 2—

V. Tematy do wypracowań piśmiennych.

a) z języka polskiego.

KLASA V.

1. Zdobyć świętego miasta; (szk.)
2. Prace gospodarcze w jesieni; (dom.)
3. Założenie Rzymu; (szk.)
4. Cechy charakteru Sędziego w P. Tadeuszu; (dom.)
5. Opis zamku Litawora; (szk.)
6. Uczta Daryusza; (dom.)
7. Polowanie na upatrzonogo. (szk.)
8. Jakie obrazy przyrody kreśli A. Mickiewicz w pierwszych trzech księgach P. Tadeusza; (szk.)
9. Literatura i sztuka w czasie Periklesa; (dom.)
10. Woda jako żywioł pożyteczny i szkodliwy; (szk.)
11. „Srul z Lubartowa“ a „Latarnik“; (dom.)
12. Szczytne powołanie poety: na podst. pow. Kraszewskiego „Powieść bez tytułu“. (szk.)
13. Cpowiadanie na temat „Z jakim przystajesz, takim się stajesz“. (dom.)
14. Zajazd na Soplicowo (szk.)

KLASA VI.

1. Uczta staropolska (szk.)
2. „Życie człowieka jak woda na młynie wznosi się, szumi opada i ginie“. (dom.)
3. Wpływy obce i cywilizacyjne na Polskę w w. X. (szk.)
4. Humanistyczne poglądy Modrzewskiego. (dom.)
5. Objąć znaczenie słów J. Kochanowskiego: Nie wierz fortunie, co siedzi wysoko, Miej na posłednie koła baczne oko, Bo to niestała pani z przyrodzenia, Często więc rada sprawy swe odmienia.
6. Pojedynek Aleksandra z Menelaosem, (dom.)
7. Przyjemności życia wiejskiego, (szk.)
8. Znaczenie przysłowia „bis dat, qui cito dat“. (dom.)
9. Krytyka obyczajów życia prywatnego i publicznego, w kazaniach sejmowych Skargi. (szk.)
10. Urszółka w „Trenach“, a Hatfe w „Ojcu zadżumionych“. (dom.)
11. Opis burzy morskiej (na podst. I. ks. Vergiliusza). (szk.)
12. Dzisiejsze środki komunikacyjne i ich znaczenie. (dom.)
13. Krasicki a Naruszewicz. (szk.)

KLASA VII.

1. „Na głębszych fundamentach wyższy mur stać może. i wyższy rozum na głębszej pokorze“; (szk.)
2. Zasadnicze cechy literatury polskiej w drugiej połowie. w XVIII. (dom.)
3. Zaslęgi Kazimierza W. dla rozwoju handlu i przemysłu. (szk.)
4. „Znać tajniki sere ludzkich, to jest wieszczą cecha, Śpiewak, co ludzi nie zna, niech rymów zaniecha. (dom.)
5. Poglądy Cycerona na istotę przyjaźni. (szk.)
6. Zaslęgi Władysława Łokietka. (szk.)
7. Wyjaśnić związek pomiędzy poszczególnymi częściami „Dziadów“. (dom.)
8. „Donec eris felix multos numerabis amicos, tempora si fuerint nubila, solus eris“. (szk.)
9. Charakterystyka Maryi w poem. Malczewskiego. (dom.)
10. O ile Niemcewicz napiętnował w „Powrocie Pośła“ starszlacheckie przesady i obce naleciałości w dziedzinie obyczajów. (szk.)

KLASA VIII.

1. Nulla vitae pars vacare officio potest. (szk.)
2. Rosa Weneda w dram. Słowackiego i jej charakterystyka. (dom.)
3. Co udaremniło plany Irydyona (szk.)
4. Pankracy w „Nieboskiej komedyi“. (dom.)
5. Znaczenie bitw pod Tours i Poitiers a Grunwaldem. (szk.)
6. Znaczenie przyjaźni koleżeńskiej w życiu szkolnem. (szk.)
7. Dwa światy w pow. Kraszewskiego „Powrót do gniazda“. (szk.)
8. Jakiemu zawodowi zamierzam się poświęcić i co mię do tego skłania.

b) z języka ruskiego.

KLASA V.

1. Серогічне літо. Опис. (dom.)
2. Які черти духа проявляють ся у еєстри в рівнозвучнім оповіданю Вовчка (на підставі лектури.) (szk.)
3. Огонь добрий служити а лихий панувати. (dom.)
4. Гнеїда Котляревського яко образ сучасних відносин на Україні. (szk.)
5. Цивілізаційна праця Нуми Помпілія (на підставі лектури латиньскої) (dom.)
6. Провідна гадка легенда „Богатий Марко“, (szk.)

7. Образ весільний на Україні (на підставі лектури домової: Маруся, Козачка) (dom.)
8. Серед яких обетавни обьяв Ксенофонт провід над військом грецким. (szk.)
9. Розцвіт Атен в добі Перікла. (Після науки історії). (dom.)
10. Як віднайшли ся убіиці Ібіка. (szk.)
11. Колос повний — не ся до землі а порожний до гори стирчить. (dom.)
12. Торговельне значіне Львова в XV в.

KLASA VI.

1. І Пояенити послобницю: Не каїся рано встати, за молоду учити ся. (dom.)
2. Наслідки зносни Русн з Грецією. (szk.)
3. Випахід друку і его значіне в розвою цивілізації (dom.)
4. Наслідки нападу Татар на Києв 1240. р. (szk.)
5. О скілько виявив ся унадок ренублики в заговорі Катилїни. (dom.)
6. Пожар а повінь. Порівнанє. (dom.)
7. Зброєне ся Мірмідонів; подати вірцевній переклад It. XVI. 155-172. 198-217. 231-248. (szk.)
8. Зверхні причини розвою письменьства в першій половині другої доби. (dom.)
9. Вракїне водолаза на дні морв. Після Шілера: der Taucher. (szk.)
10. Заслуги Петра Могили для Русн. (dom.)

KLASA VII.

1. Пояенити слова Т. Шевченка: І чужому навчаїтесь І свого не цураїтесь. Бо хто матір забуває, Того Бог карає. (dom.)
2. Значіне Гнеїди Котляревского в рускім письменьстві. (szk.)
3. Побут українських селян в повістях Квітки „Маруся і „Перекотиполе. (dom.)
4. Розвій, устрій і унадок лицарства. (szk.)
5. Відносини Польщі до Литви в часах від Волод. Локетка до Волод. Ягайла. (dom.)
6. Характер Продана в оповіданю Устияновича: „Мєсть Верховниці“. (szk.)
7. Мова - се меч. (dom.)
8. Характеристичні черти руско - українського письменьства від Котляревского до Шевченка (dom.)

KLASA VIII.

9. „Бандурист“ М. Шашкевича а „Перебенда“ Шевченка. 10. Якій образ відносни атењських предетавляє Демостен в своїх овітійських мовах. (dom.)

1. Як уложили ся обетавини політичні Русь до сусїдних держав під впливом християњства. (dom.) 2. Чим проявляє ся національність в нашім письменствї. (szk.)

3. Стефан в повісти „Скощениї цвїт, а Радюк в повісти „Хмарн“. (dom.) 4. Значїне Ярослава Мудрого в історїї цивїлізації Русь. (szk.) 5. Відносни Германїка до Пізона. На підетавї лект. лат. (dom.) 6. Процальна мова до товаришів по матурї. (dom.) 7. Характеристика руського письменства в XI-XIII. в. (szk.) 8. Найважніші ріжницї між драматом теперїшним а старішим грецьким. (szk.)

c) Z języka niemieckiego.

KLASA V.

1. der Nutzen des Eisens (dom) 2. Die Sage von der Gründung Roms (szk.) 3. Der Herbst und seine Freuden (dom) 4. Nemo ante mortem beatus (szk.) 5. Die Beschreibung unseres Gymnasialgebäudes (dom.) 6. Die Macht der Freundschaft (szk.) 7. Der Kampf der Horatier und Kuriatier (dom.) 8. Vaters Heimkehr 9. Der Nutzen der Wälder (dom.) 10. Achills Klage über den Tod seines Busenfreundes Patroklos (szk.) 11. Über den Nutzen, welchen die Haustiere den Menschen gewähren (dom.) 12. Der Krieg der Römer mit den Sabinern und dessen Ausgang (szk.) 13. Die Kraniche des Ibykus [Inhaltsangabe] (dom.) 14. Ovids Klage in der Verbannung (szk).

KLASA VI.

1. Der Sommer und seine Freuden (dom.) 2. Der Empfang der Gäste am Hofe des Menelaos. Auf Grund der Lektüre (szk.) 3. Der Nutzen des Wassers (dom.) 4. Siegfrieds Tod (szk.) 5. Reineke vor Gericht (zum erstenmal). (dom.) 6. Rüdigers Charakter (Auf

- Grund des Nibelungenliedes). (szk.) 7. Welchen Umständen ist der Aufschwung und Verfall der römischen Macht zu verdanken? Auf Grund der lat. Lektüre. Sall. coni. Cat. (dom.) 8. Das Rathaus von Buczacz (dom.) 9. Höfische Sitten und Gebräuche im ersten Teile des Nibelungenliedes (szk.) 10. Karl des Großen Bedeutung für die deutsche Kultur (dom.) 11. Wofür bekam Cicero den Beinamen „pater patriae“ (szk.) 12. Meine Kinderjahre (dom.) 13. Die Exposition in Lessings „Minna von Barnhelm“ (dom.) 14. Wer geringe Dinge wenig acht't, Sich um geringere Mühe macht. 15. Goethes „Legende vom Hufeisen“.

KLASA VII.

1. Das Urtheil der Menge mache dich nachdenkend, aber nicht verzagt (dom.) 2. Die Wichtigkeit der Entdeckung Amerikas (szk.) 3. Die Exposition in Lessings „Emilia Galotti“ (dom.) 4. Warum nennen wir Goethes „Hermann und Dorothea“ ein bürgerliches Epos? (szk.) 5. Wer nicht vorwärts geht, der kommt zurücke (dom.) 6. *Patros kai Metros kai apanthon timioteron estin e patris.* Sokrates (dom.) 7. Vergils Leben und Wirken (szk.) 8. Wissenschaft macht glücklicher als Reichtum (dom.) 9. Nicht jeder ist dein Freund, der dich anlacht (szk.) 10. Maria Stuart und Elisabeth in Schillers „Maria Stuart“. Eine Parallele (dom.)

KLASA VIII.

1. Der Prophet gilt nirgends weniger, als in seinem Vaterlande (dom.) 2. Wohltätig ist des Feuers Macht . . . v. Schiller (szk.) 3. Schwert und Pflug. Eine Parallele (dom.) 4. Wallenstein in Eger. Schilderung seiner letzten Lebensstunden (szk.) 5. Die Bedeutung der Donau für Oesterr.-Ungarn (dom.) 6. Unter Wölfen muß man heulen. Widerlegung des Grundsatzes (szk.) 7. Neugierde und Wissbegierde (szk.) 8. Wie können die Dichter die Liebe zum Vaterlande fördern? (szk.)

Tematy do piśmiennego egzaminu dojrzałości.

Z języka polskiego: Ile prawdy mieści się w słowach Ignacego Krasickiego: „Rzym cnotliwy zwyciężał, Rzym występny zginął!“

Z języka ruskiego:

Які поричини і події викликали розвій літератури в Галичині.

Z języka łacińskiego:

a). polsko - łaciński.

Fabius Maximus dla oddziału I.

Herkules na rozstajnej drodze dla oddziału II.

b). łacińsko-polski.

Horatii Flacci epist. I. 11. dla oddziału I.

P. Cornelij Taciti hist. IV. LXXI. dla oddziału II.

Z języka greckiego:

Demostenesa „*Pros Nikostraton*“ (1. 2. 3.) dla oddziału I. Platona *politeios* 14.

Z języka niemieckiego:

Polen als Vormauer der Christenheit dla oddziału I.

Polens Kämpfe mit den Deutschen und deren Bedeutung dla oddziału II.

Z matematyki:

1). $x^3y \mp xy^3 = 300$

$$x^2y^2 = 144$$

2). Dług 16.500 K. zaciągnięty na procent $5\frac{1}{2}\%$ oddaje ktoś przez 15 lat, spłacając z końcem każdego roku po 1.560 K. Ile winien jeszcze po spłaceniu 15^{tej} raty ?

3). Obliczyć powierzchnię czasy, której wysokość jest cztery razy większa, niż pierwiastek równania:

$$\log 218 = \log (36^{32} \mp 2688) - \log 48$$

podstawą zaś jest koło

$$x^2 \mp y^2 - 8x - 6y \mp 9 = 0$$

VI. Zbiory naukowe.

1. Biblioteka nauczycielska.

Inwentarz biblioteki nauczycielskiej obejmuje z końcem roku szk. 1905. dzieł 1103. przybyło w ciągu roku 88 dzieł:

a) zakupione (ważniejsze):

Askenazy: Wczasy historyczne. — Brzozowski: Taine, Kremer. — Brückner: Literatura relig. — German: Przegląd

liter. powsz. — Glogier: Encyklopedia staropolska — Gorzycki: Historia społ. Polski, Historia chłopów. — Kallenbach: Kraśiński. — Kutrzeba: Urzędy w Polsce. — Lommel: Experimentalphysik. — Matuszewski: Słowacki, Twórczość i twórcy. — Orgelbrand: Encyklopedia powsz. — Pini: Kraśińskiego pisma. — Sieroszewski: 12 lat w kraju Jakutów. — Taylor: Cywilizacja pierwotna. — Wyspiański: Akropolis. — Żuławski: Eros i Psyche.

b) Otrzymane w darze:

Od Akademii Um. w Krakowie: 20 tomów wydawnictw.
Od Rady szk. kraj.: Katalog der Ausstellung n. Lehrmittel.
Od Verein f. oest. Volkskunde: Zschft. f. oest. Volkskunde.
Od ks. kan. J. Gwoździowski z Petlikowiec: Przegląd powszechny 1904.
Od Dr Grosseka: O gimnastyce zdrowotnej.
Od prof. Passendorfa: Błędy językowe wyd. 2.
Ofiarodawcom wyraża Dyrekcja podziękowanie.

c) Czasopisma:

Biblioteka Warszawska — Dziennik urz. Rady szk. kr. — Eos. — Gazeta Lwowska. — Kwartalnik historyczny. — Die Kunst. — Lehrproben u. Lehrgänge. — Muzeum. — Oest. ung. Revue. — Pamiętnik literacki. — Poradnik językowy. — Przegląd polski. — Przegląd powszechny. — Przewodnik bibliograficzny. — Przewodnik gimnastyczny. — Przewodnik naukowy. i literacki. — Reforma szkolna. — Rodzina i szkoła. — Świat słowiański. — Verordnungsblatt d. Min. f. C. u. U. — Vierteljahrshefte f. geograph. Unterr. — Wędrowiec. — Wszechświat. — Wistnyk liter. nauk. — Zapyski rus. Tow. nauk. im. Szewczenka. — Ztschft. f. oest. Gymnasien. — Ztschft. f. oest. Volkskunde. — Ztschft. f. physikalischen u. chemischen Unterricht.

2. Biblioteka dla uczniów.

a) Książki do czytania.

Z końcem r. szk. 1903/4 liczyła biblioteka dzieł 1251 w t. 1570
W roku szkolnym 1904/5 zakupiono dzieł . . . 272 w t. 345
Z końcem roku szkol. 1904/5 dzieł 1523 „ „ 1915

W szczególności przedstawia się przyrost jak następuje:

	Z końcem roku szk. 1903/4		Przyrost		Z końcem roku szk. 1904/5	
	dział	tom.	dział	tom.	dział	tom.
1. Książek polskich . .	690	909	84	119	774	1028
„ ruskich . .	269	301	104	120	373	421
„ niemieckich .	292	360	84	106	376	466
Razem	1251	1570	272	345	1523	1915

Z biblioteki korzystało:

Z klasy	Ila	uczniów	61	pożyczyło	książek	432
„	Ilb	„	64	„	„	362
„	IIla	„	119	„	„	527
„	IIlb	„	104	„	„	430
„	IVa	„	72	„	„	360
„	IVb	„	73	„	„	381
„	V	„	126	„	„	774
„	VI	„	89	„	„	587
„	VII	„	105	„	„	885
„	VIII	„	58	„	„	392

Razem uczniów 871 pożyczyło książek 5130

Każdy z pożyczających uczniów przeczytał zatem przeciętnie po 6 książek.

b) Książki szkolne dla ubogich uczniów.

Dział ten zbiorów naukowych powiększa się co roku częścią przez zakupno nowych książek, częścią przez dary uczniów i liczy obecnie 510 książek.

3. Zbiór map, atlasów i obrazów.

Inwentarz tego działu liczy 94 nra a 353 sztuk

Z tego na mapy i atlasy przypada . . . 89 „

Na obrazy 264 „

Zakupiono mianowicie: Lendenfelda Somatologische Wandtafeln nr. 3 i Zootomische Wandtafeln nr. 19.

4. Gabinet fizyczny.

W tym roku gabinet fizyczny pomnożył swój inwentarz o 11 przyrządów tak, że obecnie posiada 311 przyrządów.

Maszyna influenzyjna Wimshurst'a i indukcyjna Piniiego nadto kule Geislera i Czoker'a i bateria kupronowa z 10 clementów stanowią tegoroczny nabytek.

5. Gabinet historii naturalnej.

Dział mineralogiczno-geologiczny liczy 285 naturalnych okazów, 74 modeli i przyborów, okazów mikroskopowych 5, tablic geologicznych 11, zbiorów imitacji drogich kamieni, piękny zbiór skał, nadto liczny zbiór okazów naturalnych z najbliższej okolicy, jakoteż z różnych okolic w kraju, tak z działu mineralogii jak paleontologii.

Dział botaniczny posiada 46 tablic ściennych, 32 modeli i imitacji roślin, oraz piękny zbiór roślin zasuszonych tak z okolicy, jak i z innych stron kraju.

Dział zoologiczny posiada 44 tablice ściennych, 24 wypchanych ssawców, do których przybędzie zamówiona kozice, 37 wypchanych ptaków, między którymi odznacza się wspaniałe drop, jak również drop karzeł, oraz nur polarny, zdobycy z tutejszej okolicy, 58 preparatów w spirytusie, 23 okazów naturalnych zasuszonych, 8 szkieletów, 7 modeli, 9 sztuk przyrządów, między którymi wybory mikroskop (600 K) oraz piękny zbiór skorup ślimaków i małżów, tak krajowych, jak i zagranicznych.

6. Gabinet rysunkowy

w roku ubiegłym nie powiększył się i liczy 86 modeli i 265 różnego rodzaju wzorów rysunkowych.

VII. Fizyczny rozwój młodzieży.

Ruch na polu zabaw i ćwiczeń fizycznych w ubiegłym roku szkolnym ożywił się znacznie w stosunku do lat ubiegłych, a to z tej przyczyny, że zabawy te były lepiej zorganizowane.

Obok zabaw na dziedzińcu i w ogrodzie gimnazjalnym w czasie przerw (lina, szudła, pchadł i krążnik) młodzież odbyła cały szereg wycieczek pod przewodnictwem nauczycieli.

Profesor Burzyński urządzał przeważnie wycieczki naukowe z dziedziny hist. naturalnej.

Największą atrakcją cieszyło się w tym roku boisko gimnazjalne na Fedorze. Tu przed każdym dniem wolnym od nauki gromadziło się 100-150 uczniów na musztrę i zabawy. Młodzież podzielona na oddziały ćwiczyła pod wodzą swoich starszych kolegów, a kierownictwo moralne spoczywało w ręku prof. Niebieszczańskiego. Pochody odbywały się przy dźwiękach muzyki gimn. rozwijającej się pomyślnie pod kierownictwem prof. Geciowa.

Instrumenta muzyczne w roku ubiegłym częścią skompletowano, częścią naprawiono. Na zakupno instrumentów złożył pan Wincenty Czechowicz, c. k. notaryusz, kwotę 20 k. a dr. Emanuel Reiss zakupił trąbę „Althorn“ za 56 k. zaco Dyrekcyja składa im podziękowanie.

Za staraniem i pod przewodnictwem prof. Niebieszczańskiego odbyła się w tym roku większa wycieczka w Karpaty czarnohorskie. Dnia 10. czerwca wyjechało koleją 86 osób, z tych 79 uczniów gimn. do Worochty — gdzie w dworcu czarnohorskim była główna kwatera wycieczkowców. W niedzielę dnia 11 6 zdążyła wycieczka na szczyt góry Rebrowacza (1468") skąd roztacza się imponujący widok na pasmo Czarnohory i jego najpiękniejsze szczyty.

Na pamiątkę pobytu fotograf towarzyszący wycieczce zjął kilka grup. Na drugi dzień 36 uczniów z prof. Geciowem podążyło pieszo przez Tartarów i Mikuliczyn do Jaremca. Reszta zwiedzała Worochcie tartak i piękne wiadukty kolei państwowej na drodze Worochtn-Woroaienka, a następnie wsiadła do wagonu i złączyła się w Jarmczu z drużyną, którą prowadził prof. Geciow.

Muzyka gimn. prawie w komplecie udział wzięła w wycieczce i tak w czasie jazdy tam i napowrót jak również w lasku obok dworca czarnohorskiego przygrywała ochoczo.

Wrażenia z wycieczki prozą i wierszem opisali niektórzy uczniowie wcale udatnie. Pozostało po opędzeniu kosztów podróży około 50 kor. które młodzież przeznaczyła na ogrodzenie boiska gimnazjalnego.

W zimie liczny udział brała młodzież w ślizgawce na rzece Strypie, chociaż z powodu małej obfitości śniegu nie zachodziła potrzeba urządzenia specjalnej ślizgawki, można było bowiem na całej rzece

się ślizgać i przedsiębrać dalsze wycieczki na Podzameczek i do Dźwinnogrodu. Uboższym uczniom wypożyczano łyżwy, których zakład posiada znaczny zapas.

VIII. Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

1. Rozporządzenie ministeryalne z dn. 14. lipca 1904. l. 4.509. (intim. reskryptem c. k. Rskr. z dn. 27. lipca 1904. l. 26.321) w sprawie dopuszczania abiturjentów szkół realnych do studiów uniwersyteckich.
2. Rozporządzenie ministeryalne z dn. 21. grudnia 1904. l. 42.212. (int. rskr. c. k. Rskr. z 3. marca br. l. 890.) przyznające kobietom, składającym egzamin dojrzałości w gimnazyjach, przy równych z resztą warunkach, te same ulgi przy egzaminie, jakie się przyznaje uczniom.
3. C. k. Rada Szkolna krajowa wprowadza rozprz. z dn. 6. maja br. l. 16.818. nowy „Plan nauki języka polskiego w gimnazyjach“, zatwierdzony reskryptem ministeryalnym z dn. 25. lut. 1905. l. 28.284 04.
4. C. k. Rada Szkolna krajowa wprowadza rozp. z dn. 19. kwietnia br. l. 8.684. nowy „Plan nauki języka niemieckiego w szkołach średnich galicyjskich“, zatwierdzony reskryptem minist. z dnia 25. lut. br. l. 38.778.

IX. Kronika Zakładu.

Rok szkolny rozpoczęto dnia 3. września 1904. uroczystym nabożeństwem w kościele parafialnym obrządku rz. kat.

Z początkiem i w ciągu roku szkol. wpisano 591 uczniów publicznych i prywatnych (więcej o 40 niż było w roku poprzednim); zakład liczył 8 klas głównych i 4 równorzędne (w kl. I.—IV.).

W dniach 9. września i 19. listopada uczestniczyli uczniowie i grono nauczycielskie w żałobnym nabożeństwie za spokój duszy ś. p. Cesarzowej Elżbiety a w dniu 4. października w nabożeństwie uroczystem z okazji Imienin Najjaśniejszego Pana.

Dnia 12, listopada święcił zakład uroczystość patrona zakładu św. Józefa.

W dniach od 24. lutego do 4. marca 1905. odbył lustrację zakładu c. k. krajowy Inspektor szkół P. Jan Lewicki.

Piśmienny egzaminu dojrzałości odbył się w dniach od 8—13 maja a ustny w dniach od 6—14. lipca b. r. pod przewodnictwem c. k. krajowego Inspektora szkół P. Jana Lewickiego.

Dnia 28. czerwca odbyło się żałobne nabożeństwo za spokój duszy ś. p. cesarza Ferdynanda.

Dnia 15. października zmarł uczeń tutejszego zakładu Władysław Kamiński z kl. II. b. a dnia 27. marca br. Sruł Scherzer z klasy IV.b.

Dnia 28. kwietnia odbył się pogrzeb śp. Franciszka Kolanowskiego, prawdziwego dobrodzieja i opiekuna młodzieży szkolnej, która też spełniając akt wdzięczności gremialnie uczestniczyła w smutnym obrzędzie pogrzebowym.

Do spowiedzi i komunii św. przystępowała młodzież 3 razy w ciągu roku i odprawiła przed Wielkanocą 3 dniowe rekolekcje. Egzorty rekolekcyjne dla uczniów obrządku rz. kat. wygłosił ks. katecheta Ścisłowski a dla uczniów obrządku gr. kat. Przew. ks. Soter Ortyński, rektor OO. Bazylianów w Michałowce.

Rok szkolny zakończono dnia 15. lipca nabożeństwem dziękczynnym w cerkwi OO. Bazylianów. Po mszy św. rozdano uczniom świadectwa.

X. Pomoc dla ubogich uczniów.

A. Dochód:

1. Pozostałość kasowa z roku 1904/5 633 K. 79 h.
2. Przy wpisach na rok szk. 1903/4 zebrano 172 „ — „

W tem znaczniejsze datki złożyli:

WP. Dr. Ausschnitt Jzydor	18 K. — h.
„ Biliński Włodzimierz	4 „ — „
„ Burzyński Mieczysław	6 „ — „
„ Margules Leiser	5 „ 20 „
„ Dr. Reis Emanuel	4 „ 20 „
„ Zeimer Kornel	5 „ 20 „
„ Zeimer Michal	5 „ — „

Do przeniesienia 805 K. 79 h

Z przeniesienia 805 K. 79 h.

3. W ciągu roku złożyli:

WP. Albin Jsaak	5 K.	— h.
„ Dr. Alter Leon	4 „	— „
„ Byk Wilhelm	10 „	— „
Dyrekcya c. k. gimnazjum w Brzeżanach	22 „	60 „
śp. Kolankowski Franciszek	178 „	— „
WP. Lewicki Jan c. k. krajowy inspektor szkolny	10 „	— „
„ Terlecki Emilan prof. szkoły real. w Tarnopolu	5 „	— „
4. Składki na egzortach	69 „	84 „

Razem 1110 K. 23 h.

B. Rozchód:

1. Zakupno książek i przyborów naukowych	41 K.	76 h.
2. „ mundurków i obóvia.	383 „	— „
3. Na opłatę szkolną	40 „	— „
4. Datki w gotówce	55 „	— „

Razem 519 K. 76 h

Z e s t a w i e n i e :

A.) Dochód 1110 K. 23 h.

B.) Rozchód 519 „ 76 „

Pozostaje 590 K. 47 h.

Funduszami dla ubogich uczniów zarządzał pod przewodnictwem dyrektora komitet, w którego skład wchodził obydwaj księża katecheci tudzież profesorowie: Burzyński, Maślak, Niebieszczański i Geciów.

Wszystkim Ofiarodawcom i Dobrodziejom składa Dyrekcya w imieniu ubogiej młodzieży najserdeczniejsze podziękowanie.

Bursa im. A. Mickiewicza

zawiązana w czerwcu 1902. r. ma na celu założenie internatu dla ubogich uczniów gimnazjalnych. Fundusz Towarzystwa obok zapisu s. p. Platnerowej, wynoszącego 2000 koron i domu parterowego, na którym dożywocie ma pani Rybaczewska, składają się wyłącznie z wkładek członków, których Towarzystwo liczy obecnie 57. Wydział Towarzystwa wspiera ubogich uczniów zapo-

mogłymi w gotówce i mundurkami. Resztę wkładek umieszcza w kasie powiatowej buczackiej, aby je użyć na otwarcie bursy. Po koniec czerwca 1905. na książeczce pow. Kasy Oszczędności nr. 1087 znajduje się kor. 1030 59.

Obok członków zwyczajnych wspierają Bursę wkładką roczną 20 k. Stanisław hr. Badeni, Artur Zaremba Cielecki i hr. Potoccy w Buczacza.

Ruskie Towarzystwo „Pomoc szkolna“

udzielało tak samo, jak w latach poprzednich wsparcia uczniom obrządku gr. kat. i gromadziło dalej fundusze na budowę bursy.

Nakoniec jak w sprawozdaniach za lata ubiegłe tak i obecnie nadmienić należy że fundacya śp. Oberca nie została jeszcze wprowadzona w życie ze strony powołanych Władz z powodu formalności prawnych.

XI. Statystyka uczniów.

	W										Razem	
	la	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI		VII
I. Liczba uczniów.												
Z początkiem roku szkolnego 1905, przyjęto	60 ³	63 ²	53 ¹	56 ¹	54 ¹	48 ¹	33 ²	33 ³	55 ⁵	37 ³	44 ¹	24 ²
W ciągu roku szkolnego przybyło	1 ⁴	2 ²	0 ²	1 ¹	0 ²	—	1 ¹	1 ¹	2 ¹	0 ¹	3 ¹	1 ¹
Wogóle zatem przyjęto	61 ¹	65 ¹	53 ³	57 ²	54 ¹	48 ¹	34 ²	34 ²	57 ³	37 ¹	47 ²	25 ³
a mianowicie: i z obcych zakładów z kl. niż. repetentów	55 ⁷	60 ³	2	2	3	2	5	—	3	2	5	1 ¹
2. z tutejszego zakładu z kl. niż. repetentów	1 ¹	1 ¹	1	1	1	—	1	—	5	—	—	—
6	—	4	6	3	10	7	27 ²	25 ²	47 ³	35 ³	36 ¹	23
9 ¹	15 ²	3 ¹	4	4	6 ¹	4	3 ¹	2 ¹	4	4	2 ¹	1 ¹
Liczba uczniów z końcem roku szkoln. 1904/5.	52 ⁶	50 ²	50 ²	53 ²	48 ³	44 ¹	31 ²	32 ¹	53 ¹	33 ⁴	45 ¹	24 ¹
2. Według miejsca urodzenia było:												
z miasta Buczacza	16	8	14	12	10	11	8	14	14	7	7	4
z powiatu buczackiego	13	17	13	14	12	10	11	7	12	10	10	4
z innych powiatów Galicyi	21	24	23	26	24	23	11	10	26	15	28	16
z innych krajów	2	—	—	—	2	1	1	—	—	1	—	—
z innych państw	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
3. Według języka ojczystego było:												
mówiących po polsku	35	39	32	41	31	30	25	22	38	19	31	16
" " " rusku	17	12	18	12	17	15	16	10	15	14	14	8
" " " niemiecku	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " czesku	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	560 ²⁰	12 ¹⁸	572	140 ¹⁸	10 ¹	367 ¹⁸	56 ¹	58 ¹	515 ²⁹	125	133	247

	W										Razem		
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI		VII	VIII
7. Klasyfikacja uczniów.													
a) Z końcem roku szkolnego 1904/5.													
Stopień I z odznaczeniem	1	3 ¹	8	3	2 ¹	2	2	2	1	2 ¹	2	1	29 ²
I.	30 ¹	35 ¹	36 ¹	42	29 ²	34 ¹	23 ²	29 ¹	36	28	38 ¹	23 ²	383 ¹
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	4 ¹	4	2	3 ¹	2	2	—	—	5 ¹	2 ¹	2	—	27 ¹
stopień II.	14 ¹	3	2 ¹	5 ¹	11	3	3	1	7 ¹	1 ¹	3	—	52 ¹
III.	3	5	2	—	4	3	3 ¹	—	4	—	—	—	24 ¹
Razem	52 ¹	50 ²	50 ¹	53 ²	48 ¹	44 ¹	31 ²	32 ¹	53 ³	33 ¹	45 ¹	24 ²	515 ²⁰
b) odnośnie do roku szkolnego 1903/4.													
Egzamin poprawczy składać pozwolono	3 ²	5	5	5 ¹	5	2 ¹	3 ¹	5 ¹	6	3	7 ²	—	49 ⁸
Złożyło egzamin z postępem dostatecznym	3	3	5	3 ¹	4	2 ¹	3 ¹	5 ¹	6	3	4 ²	—	41 ¹⁸
" " niedostatecznym	—	2	—	2	1	—	—	—	—	—	3	—	8
Ostateczny zatem wynik klasyfikacji z r. 1903/4.													
Stopień I. z odznaczeniem	8	2	2 ¹	2	2	2	2	—	1 ¹	3	1	2	27 ²
" I.	35	45	44 ²	36	27 ²	25 ²	24 ¹	22	35 ²	32 ¹	20 ²	25	370 ¹³
" II.	6	5	4	4 ¹	6	8	2	5	8	1	6	—	55 ¹
" III.	3	3	1	4	3 ²	3	—	2	5	2	2	—	28 ²
Razem	52 ¹	55	51 ¹	46 ²	38 ¹	38 ²	28 ³	29 ¹	49 ¹	38 ¹	29 ²	27	480
8. Opłaty Szkolne.													
Opłatę szkolną złożyło w I. półroczu	42 ¹	29 ²	13 ¹	17 ²	24 ¹	23 ¹	7 ²	7 ¹	20 ²	13 ²	15 ¹	5 ²	215 ²¹
II. " "	25	17	15	15	23	18	12	6	18	10	14	6	178
Od całej opłaty szk. uwolnionych było w I. półr.	19	36	40	40	30	25	27	27	37	14	32	20	357
" II. " "	36	49	38	42	31	30	22	28	39	27	33	19	394
" Od połowy " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" Opłata szkolna wynosiła w I. półroczu Koron	1260	870	390	510	720	690	210	210	600	390	450	150	7230
" II. " "	750	510	450	450	690	540	360	180	540	300	420	180	6180
Razem Koron	1010	1380	840	960	1410	1230	570	390	1140	690	870	330	13410

XII. Klasyfikacja uczniów.

Za II. półrocze roku szkolnego 1905.

KLASA I. A.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Gębarowicz Mieczysław Jan.

Stopień pierwszy:

Auerbach Selig	Huzar Jan Stanisław
Bartel Adam Tadeusz	Kiziuk Józef
Bergstoff Salomon Leib	Kiziuk Korneli
Byk Artur Siegmund	Kolankowski Włodzimierz Julian
Chalfon Dawid	Kowalski Teofil Jan
Cielecki Włodzimierz, prywat.	Krieger Kazimierz Bronisław
Czajkowski Michał	Krzyżanowski Michał
Duczakowski Jan	Kwasnycia Joachim
Futujma Grzegorz	Langberg Samuel Mechel
Gilson Herman	Łuciów Michał
Halpern Israel	Majewski Mieczysław Kazimierz
Hecht Bernhard	Meerengel Paul Henryk
Heller Isak Eisig	Meller Chaim
Heydel Stanisław, prywat.	Nędza Adam Tadeusz
Horowitz Juda Leiser	Podlaszewski Włodzimierz
Hudziński Władysław Julian	Siegmann Chaim Josef

Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 4, stopień drugi otrzymało 14, stopień trzeci 3.

KLASA I. B.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Głowacki Bonifacy	Zajac Kazimierz
Szlemkiewicz Mikołaj	Szmolikówna Zofia, prywatystka

Stopień pierwszy:

Bednarowski Arnold	Schönberg Anselm
Besner Max, prywat.	Semków Paweł
Dratler Samuel	Skalak Maryan
Długacz Israel	Srolik Franciszek
Engelberg Bernard	Starzewski Aleksander
Jacek Tytus	Starzewski Ferdynand
Kimel Gerschon	Sztogryn Ignacy
Konikiewicz Julian	Szypowski Józef
Kocowicz Józef	Teodorowicz Piotr
Kozak Jan	Terpitz Kajetan
Kypryan Stefan	Ulwański Julian
Lechman Kazimierz	Wąsik Julian
Maywald Artur	Wierzbicki Michał
Polioryles Baruch	Witoszyński Michał
Rosenzweig Ire	Wojtyński Romuald
Rozlanowski Michał	Zakrocki Ludwik
Rudyj Mikołaj	Zeimer Kornel
Schechner Simon	Żukowski Stanisław

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 4 uczniów; stopień drugi otrzymało 3 uczniów; stopień trzeci 5.

KLASA II. A,

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Banach Józef	Jacuk Michał
Drohomirecki Michał	Jaworski Tomasz
Grzesiowski Franciszek	Jndenfreund Jakob
Huzar Michał	Wojtowicz Kazimierz

Stopień pierwszy:

Bachtałowski Kornel	Gottwald Stanisław
Błoński Karol	Hrynczyszyn Jan
Burzyński Fr. Ksawery	Jasiński Adam
Czajkowski Julian	Jaworski Ignacy
Czerny Karol	Kaweckij Bazyl
Fränkel Chaim	Kilianczuk Michał
Fränkel Izrael	Kończakowski Romuald
Freudenthal Oskar	Kowalski Roman

Kralka Tymoteusz	Maślak Emil
Kramarczuk Tadeusz	Matkowski Leon
Krzesiński Wincenty	Noskowski Roman
Krzyżanowski Władysław	Petryk Jerzy
Langer Adolf	Ratayski Mikołaj
Leibel Josef	Schor Bernard
Lipka Stanisław	Schor Efroim
Literowicz Józef	Tymków Jan
Łehkij Jan	Typkiewicz Mikołaj
Łoziński Stanisław	Zbudowski Roman
Zeimer Karolina, prywat.	

Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 2; stopień drugi otrzymało 2, stopień trzeci 2.

KLASA II. B.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Niebieszczanski Olgierd	Popiel Jan
	Schmir Beril

Stopień pierwszy:

Alter Joachim	Mikłaszewski Leopold
Andermann Jsak	Mikuła Jan
Blutreich Heinrich	Monastyrskij Włodzimierz
Bojakowski Zygmunt	Mroczkowski Tadeusz
Charecki Włodzimierz	Nowotny Antoni
Czernicki Stanisław	Nussenbaum Aron
Flam Meier	Nürnberg Marcus
Hindes Moses	Orzelski Alojzy
Kaufmann Leon	Padlewski Klaudyusz
Klar Jacob	Pohorille Karol
Kuryłowicz Roman	Rapp Samuel
Leszczyński Jan	Rosenblum Chune
Lewicki Stanisław	Różyczki Władysław
Ładan Paweł	Rudiak Sofron
Maczulskij Józef	Sak Jsak
Madarysz Maryan	Siwak Jan
Marków Emilian	Stilman Abraham
Maurer Hersch	Szatkowski Franciszek

Turczański Wincenty	Weiner Moses
Warszylewicz Emil	Weinslok Schabsa
Wasylkiewicz Włodzimierz	Welzmann Władysław

Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 3, stopień drugi otrzymało 5.

KLASA III. A.

Stopień pierwszy z odznaczeniem :

Alter Ludwik	Konikiewicz Lubin
--------------	-------------------

Stopień pierwszy:

Ausschnitt Maryan	Kriegel Chaim
Andermann Salomon, prywat.	Mikołajszyn Leontyn
Beer Stanisław	Niebieszkański Władysław
Feuerstein Israel	Ostrowski Władysław
Friedmann Adolf	Petryk Leon
Füllenbaum Salomon, prywat.	Pistreich Abraham
Goldberg Getzel	Rudawski Leon
Hamer Israel	Sendeckij Eugeniusz
Heller Hersch	Śliwa Władysław
Holzer Mateusz	Tomaszewski Apolinary
Jwańcew Włodzimierz	Tycholis Józef
Janicki Zdzisław	Wagula Bronisław
Jasiński Stanisław	Warmaska Stanisława, prywat.
Jaworski Stanisław	Zafijowski Józef
Kardasz Julian	Zeimer Natan
Kohut Józef	Zrajczyk Ludwik

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 2 uczniów, stopień drugi otrzymało 11, stopień trzeci 4.

KLASA III. B.

Stopień pierwszy z odznaczeniem :

Basiuk Antoni	Sorobej Onufry
---------------	----------------

Stopień pierwszy:

Błażenko Stefan	Dębicki Kazimierz
Daszyński Kamil	Dudziński Kazimierz

Dwornicki Wiktor	Nussenbaum Berł
Dyk Friedrich	Pines Moses
Eisenberg Markus	Pułka Stanisław
Felicki Michał	Pyskływec Józef
Gilsohn Chaim	Rozdolskij Bohdan
Gottfried Leiser	Schumer Leiser
Itzinger Mendel	Słoboda Józef
Jaworski Jan	Stasiw Jan
Jędrzejowski Władysław	Stern Efroim
Karacz Jan	Strauber Jsrael
Kaspruk Łukasz	Sym Michał
Kijowski Eugeniusz	Selzer Lea, pryw.
Majewski Bronisław	Tauber Bernhard
Morasiewicz Piotr	Turczański Stanisław
Niedzwiecki Teofil	Zaborniak Adam

Zeimer Michał

Stopień drugi otrzymało 3, stopień trzeci 3; do egzaminu poprawczego przeznaczono 2 uczniów.

KLASA IV. A.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Diner Samuel	Różycki Mieczysław
--------------	--------------------

Stopień pierwszy:

Byczek Alojzy	Kiziuk Jan
Czekanowski Włodzimierz	Kleiner Jakob
Czerny Ferdynand	Kozakiewicz Maryan
Czerny Stanisław	Kraminer Jakób
Ebner Chaim	Łehkyj Michał
Fabrowski Józef	Orzelski Stanisław
Filipski Aotoni	Pohorylle Henryk
Gębarowicz Tadeusz	Sawicki Piotr
Gregorscek Władysław	Toczyski Leon
Heller Jachel	Torton Moses
Huzar Pawel	Zarzycki Antoni
Kaufmann Maksymilian	Goldberg Sofie, prywat.

Guszalewicz Julia, prywat.

Stopień drugi otrzymało 3, stopień trzeci 3.

KLASA IV. B.

Klasyfikowano uczniów 32.

Stopień pierwszy z odznaczeniem :

Łypowij Grzegorz Schönberg Isak

Stopień pierwszy :

Alter Kornel	Rudiak Jan
Blaukopf Meier Leib	Sandecki Julian
Brauner Chaim	Sarachman Bazyl
Dudzik Mateusz	Schächter Anselm
Hlibowickij Taras	Schulmann Daniel
Lewicki Sofron	Seifer Nathan
Łucki Miron	Sołhaj Maryan
Mazurkiewicz Kazimierz	Stefanus Erazm
Müller Leiser	Tischler Isak
Nanowski Jan	Wasyłyk Dymitr
Nykołyn Mateusz	Wisł Władysław
Osträger Chaim	Wiśniewski Artur
Padlewski Mieczysław	Zakrocki Adam
Rapp Benjamin	Zastawny Michał
Rasiewicz Antoni	Jżewski Bolesław, prywat.

Stopień drugi otrzymał 1 uczeń.

KLASA V.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Pełech Piotr

Stopień pierwszy:

Andermann Peretz	Heller Chaim
Chalfen Abraham	Holzstein Israel
Chitrenki Grzegorz	Hryniów Michał
Ciuropajłowicz Tomasz	Jost Michał
Drapalski Karol	Kaspruk Michał
Falber Moses	Kaufmann Oskar
Féder Todres	Kisielewski Bohdan
Gorniak Jan	Köpel Isachar
Grau Baruch	Krywyj Aleksander
	Kuryłowicz Michał

Lewicki Roman	Prorok Leon
Łukasiewicz Waleryan	Safrin Samuel
Malkes Hersch	Schmeterling Chaim
Michalewicz Jan	Sewiło Wincenty
Mierzwiński Maryan	Siegmann Naftali
Petersil Maurycy	Tabisz Stanisław
Pohorille Emanuel	Wojtowicz Julian
Pohorylle Isaak	Wojtyński Józef
Zaleski Zygmunt	

Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 5; stopień drugi otrzymało 7; stopień trzeci 4.

KLASA VI.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Biliński Ferdynand	Żuk Wiktor
--------------------	------------

Stopień pierwszy:

Andermann Józef	Niedźwiecki Włodzimierz
Bachtałowski Stefan	Niżyński Aleksander
Biliński Włodzimierz	Noskowski Zenon
Burzyński Mieczysław	Podlaszecki Jarosław
Czechowski Emilian	Rosenblatt Szymon
Dratler Nehemiasz	Sakiewicz Alexander
Fuchs Samuel	Schandler Józef
Hermann Dawid	Semel Józef
Hrankowski Julian	Świstel Julian
Kostołowski Władysław	Tabęcki Alojzy
Kuchtyń Teodor	Twerdochleb Albin
Kupczyński Włodzimierz	Wechsler Dawid
Lewicki Alexander	Weidenfeld Józef
Minticz Jan	Wójtowicz Jarosław
Niebieszkańska Joanna	Kazimira, prywat.

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 2, stopień drugi otrzymał 1.

KLASA VII.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Kałuski Wincenty	Łysyj Michał
------------------	--------------

Stopień pierwszy:

Andermann Isak	Nacht Eliasz
Aszkenazy Juliusz	Nakonecznyj Józef
Blumicz Józef	Nigbor Mieczysław
Bring Chaim	Piotrowicz Włodzimierz
Burczycki Michał	Pniaczek Maryan
Diduch Miał	Popiel Zenon
Dobrzański Stanisław	Roslanowski Alojzy
Filipowicz Włodzimierz	Salekiewicz Jarosław
Frenkel Mendel	Samuelowicz Esua
Gross Max	Sandurskij Sozont
Hałas Mikołaj	Seifer Osyasz
Jastrembski Dyonizy	Sobolewski Kazimierz
Jägendorf Ephroim	Socha Adam
Keffermüller Erazm	Spirer Abraham
Kłodnicki Władysław	Starczewski Julian
Kohn Isak	Świerzko Piotr
Kończakowski Alfred	Sznejgert Władysław
Krzyżanowski Grzegorz	Weiss Simon
Miśkiewicz Julian	Żybura Władysław

Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 3; stopień drugi otrzymało 2.

KLASA VIII.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Scherzer Mendel

Stopień pierwszy:

Burdowicz Mieczysław	Marków Jarosław
Chrupowicz Flawian	Mycak Józef
Czekanowski Bazyl	Niebieszkański Wincenty
Gajowski Onufry	Orłowski Antoni
Heller Jone	Reis Seweryn
Kałyniuk Bazyl	Safrin Jakób
Krukiewicz Mieczysław	Stabiszewski Maksymilian
Kuczer Włodzimierz	Szymonowicz Tadeusz
Langer Karol	Tarnawskij Jakób
Laskowski Czesław	Wiszniewski Stanisław

Witwicki Stanisław

Zawałykut Jan

Zeimer Marcus

Wynik egzaminu dojrzałości.

Egzamin składało:

a) uczniów publicznych . . .	25
b) „ prywatnych . , .	1
c) externistów	4
Razem . . .	30

Z tych uznano:

- a) za dojrzałych z odznaczeniem 2
- b) za dojrzałych , 19
- c) za niedojrzałych 2 uczniów publicznych i 1 externistę
- d) do egzaminu poprawczego przeznaczono 3 uczniów publicznych,
1. prywatystę i 2 externistów.

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

Burdowicz Mieczysław	Niebieszkański Wincenty
Chrupowicz Flawian	Orłowski Antoni
Gajowski Onufry	Reis Seweryn
Heller Jone	Safrin Jacob
Kałyniuk Bazyle	Scherzer Mendel (z odznac.)
Kapuściński Zdzisław (extern.)	Szymonowicz Tadeusz
Krukiewicz Mieczysław	Tarnawskij Jakób (z odznac.)
Kuczer Włodzimierz	Thau Osias
Langer Karol	Wiszniewski Stanisław
Laskowski Czesław	Zawałykut Jan

Zeimer Marcus

XIII. Ogłoszenie dotyczące przyszłego roku szkolnego 1905/6

1. **Wpisy** uczniów na rok szk. 1905/6 odbędą się dnia 30. sierpnia b. r. w sali klasy Ib. od 10-12. przed połud. i od 4-6. po południu i 31. sierpnia od 10-1. w południe. Późniejsze zgłoszenia będą tylko w wyjątkowych wypadkach uwzględnione. Uczniowie mają się zgłaszać osobiście w towarzystwie rodziców lub opiekunów, przyczem mają przedłożyć świadectwo szkolne z ostatniego półrocza i rodowód dokładnie wypełniony w dwóch egzemplarzach (Blankiety u terycyana).

Uczniowie przybywający z innych zakładów muszą przedłożyć: metrykę, świadectwo szkolne z ostatniego półrocza z klauzulą odejścia i dekret uwolnienia od opłaty szkolnej, jeżeli takowe posiadają.

Uczniowie, którzy po przerwie w naukach chcą znowu uzyskać przyjęcie do gimnazjum, mają obok metryki i świadectwa szkolnego z ostatniego półrocza przedłożyć jeszcze świadectwo moralności za czas, w którym nie uczęszczali do szkoły i poddać się egzaminowi wstępnemu za złożeniem taksy egzaminacyjnej w kwocie 24 kor.

Uczniów, którzyby w czasie feryi nie zachowali się zgodnie z przepisami szkolnemi Dyrekcyi do zakładu nie przyjmie.

2. **Stancye.** Ponieważ nie wolno uczniom mieszkać gdzieindziej, jak tylko tam, gdzie Dyrekcyi pozwoli, przeto winni rodzice i opiekunowie przy wpisach podać Dyrekcyi, gdzie zamierzają synów swych umieścić i dokładnie to uwidocznic w rodowodach zaopatrzonych własnoręcznym podpisem odpowiedzialnego nadzorczy. *Bez pozwolenia Dyrekcyi uczniów na stancyi trzymać nie wolno.* Nadzory domowe mają obowiązek zaopatrzyć się w „Regulamin dla trzymających uczniów na stancyi“.

Jest obowiązkiem rodziców i opiekunów często porozumiewać się ze szkołą o postępach i prowadzeniu się uczniów. W tym celu w każdą pierwszą i trzecią niedzielę w miesiącu — z wyjątkiem ostatnich miesięcy przed klasyfikacją — zgromadzają się pp. Profesorowie w sali konferencyjnej po nabożeństwie szkolnem (o godz. 10.) i udzielają stronom potrzebnych wiadomości.

3. **Mundurki.** Każdy uczeń obowiązany jest nosić przepisane ubranie mundurowe i nie wolno mu zmieniać żadne jego części.

Niezamożnych uczniów klasy I. może Dyrektor w wyjątkowych wypadkach uwolnić od noszenia mundurków, jeżeli na to zasługują.

4: Rok szkolny 1905/6. rozpocznie się dnia 3. września br. uroczystem nabożeństwem o godz. 8. rano. Dnia 4. Września rozpoczyna się regularna nauka.

5. Egzamina poprawcze odbędą się dnia 30. sierpnia o godz. 8 rano.

6. Egzamina wstępne do klas od II.—VIII. składać można od 4.—10. września w I. półr., a od 3.—10. lutego w II. półroczu, w dniach, które Dyrektor zgłaszającym się wyznaczy. Oprócz metryki i ewentualnych świadectw szkolnych przedłożyć należy Dyrekcyi świadectwo pobytu i moralności za czas nieuczęszczania do szkoły.

7. Egzamina prywatne w połowie stycznia i z początkiem lipca r. 1906.

8. Egzamina wstępne do klasy 1. na rok 1905/6 odbędą się w dwóch terminach, mianowicie: przed wakacjami dnia 16. lipca i po wakacjach dnia 1. września o godz. 9. rano. Zapisy do 1. terminu dnia 15. lipca o godz. 4, po poł. do 2. terminu 30. i 31. sierpnia b. r. (jak 1).

Uczniowie zapisujący się do klasy I. mają złożyć 6. K i 20 h. i przedłożyć metrykę chrztu lub urodzenia, świadectwo szkolne, jeżeli do szkoły uczęszczali, świadectwo szczepienia ospy i rodowód dokładnie wypełniony w dwóch egzemplarzach. Nadto mają zaopatrzyć się w czytankę polską i niemiecką z kl. IV. szkół ludowych, w pióro atrament i 3 półarkuszyki papieru, które nabyć należy u terecyana.

Uczniowie reprobowani przy egzaminie wstępnym w terminie lipcowym nie mogą przystąpić do tego egzaminu po wakacjach w żadnej szkole średniej.

Uczniowie przyjęci do klasy I. obowiązani są w I. półroczu złożyć opłatę szkolną najpóźniej do końca listopada. Warunkowo uwolnieni od opłaty już w I. półroczu mogą być tylko ci którzy przyjęci zostali, na podstawie egzaminu wstępnego(t. j. nierepetenci) pod warunkiem, jeżeli w ciągu dwóch pierwszych miesięcy po rozpoczęciu roku szkolnego okażą we wszystkich obowiązkowych przedmiotach postęp „dobry“. Podania o odroczenie i warunkowe uwolnienie od opłaty szkolnej, opatrzone legalnem świadectwem ubóstwa, wnosić należy na ręce pp. Gospodarzy klas *do 8 dni* po rozpoczęciu roku szkol-

